

Slovenski čebelar

št. 3

letnik CXI –
marec 2009

ISSN 0350-4697

Neonikotinoidi

**Uvodnik ministra za
kmetijstvo, gozdarstvo
in prehrano**

**Forum Apiterapija
in kakovost čebeljih
pridelkov leta 2010
v Sloveniji**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

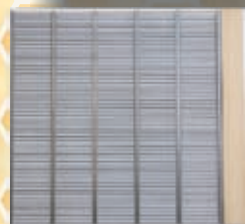
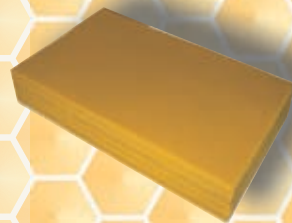
GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- kuhamo voščine
(suhe voščine spejemamo
Samo v PVC vrečah
Od 01.11. do 31.03.)

**Vabljeni na naš razstavni
prostor na Mednarodni čebelarški
Prodajni razstavi
v Celju 21. In 22. Marca 2009.**

20. in 23. marca bo trgovina zaprta

**Delovni čas: pon. - čet.: 08-12 in 15-18,
pet.: 08-15**

**ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU**

UVODNIK

Spoštovane čebelarke,
cenjeni čebelarji!

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) se zavedamo pomembne vloge čebelarstva kot samostojne kmetijske dejavnosti, ki s svojim večnamenskim poslanstvom pomembno vpliva na druge kmetijske panoge ter seveda na ohranjanje naravnega ravnovesja in kakovosti okolja. Naše zavedanje o pomenu čebel in čebelarstva se zrcali v skrbi za celostno podporo slovenskemu čebelarstvu na vseh ravneh, zato je ta uvrščena med prednostne naloge MKGP.

Od leta 2004 so se na področju ukrepov v čebelarstvu dogajale velike spremembe, saj smo od neposrednih plačil na čebeljo družino prešli na popolnoma nove oblike pomoči. Izkušnje so pokazale, da smo s številnimi novimi ukrepi, ki jih v okviru evropskega pravnega reda in v skladu z nacionalnim interesom vsako leto nadgrajujemo, vzpostavili pomembno razvojno naravnani pristop. Ta omogoča tako kontinuiran razvoj čebelarstva in njegovih socialnoekonomskih prvin kot tudi ohranjanje avtohtone kranjske čebele.

Avgusta 2007 smo Evropski komisiji že drugič posredovali triletni Program ukrepov na področju čebelarstva v Sloveniji za obdobje od leta 2008 do 2010. Program ukrepov smo oblikovali v tesnem sodelovanju z več strokovnimi službami, ki se v Sloveniji ukvarjajo s čebelarstvom. Prav zato, da bi vzpostavili stalno široko strokovno sodelovanje, smo na MKGP ustanovili Strokovni svet za čebelarstvo, to strokovno telo pa je tudi natančno obravnavalo triletni program. Lanska strokovna presoja programa je pripomogla, da smo tudi za leto 2009 zagotovili evrop-

Nadaljevanje na naslednji strani ►►

Barva napisa »Slovenski čebelar« na ovitku revije je tudi letošnja barva za označevanje čebeljih matic.

Fotografija na naslovnici: Kozicev čebelnjak v Ivanjševcih na Goričkem. Čebelnjak so posilkali člani likovnega krožka na OŠ III Murska Sobota.

Foto: Koloman Kozic

UVODNIK

prof. dr. Milan Pogačnik 77

NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Franc Šivic: Novice iz sveta 80

Anže Sobočan: Novice iz sveta 82

Vlado Auguštin: Neonikotinoidei 83

Milan Meglič: Prehod KBZ slovenski med v sistem Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo 86

APITERAPIJA

Franc Šivic: Apimondia spet v Sloveniji 88

Franc Šivic: 2. mednarodni forum o apiterapiji 90

S KNJIŽNE POLICE

Stane Plut: Film: S čebelo do medu 92

DELO ČEBELARJA PO MESECIH

Marija Sivec: Čebelarjeva opravila v AŽ in nakladnih panjih v marcu 93

VETERINARSKI NASVETI

mag. Vida Lešnik, dr. vet. med. in mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.: 95

Veterinarski nasveti za marec 95

ČEBELARSKI TURIZEM

96

OBLETNICE 98

DOGODKI IN OBVESTILA 99

OBVESTILA ČZS 104

MALI OGLASI 114

V SPOMIN 116

OSMRTNICE 117

INDEX

EDITORIAL

Prof. Milan Pogačnik, PhD 77

NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Franc Šivic: World News 80

Anže Sobočan: World News 82

Vlado Auguštin: Neonicotinoids 83

Milan Meglič: Transition from the Collective Trademark Slovenian Honey to Slovenian Honey with Protected Geographical Indication 86

APITHERAPY

Franc Šivic: Apimondia Again in Slovenia 88

Franc Šivic: II. International Apitherapy Forum 90

OFF THE BOOKSHELF

Stane Plut: Film: From Honeybee to Honey 92

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Marija Sivec: Beekeeper's Chores for Alberti-Žnideršič and Langstroth Bee Hives in March 93

VETERINARY ADVICE

Vida Lešnik, MSc. (PhD. Vet. Med.) and Ivo Planinc, MSc. (Dr. Vet. Med.): 95

Veterinary Advice for March 95

BEEKEEPING TOURISM 96

ANNIVERSARIES 98

NEWS AND EVENTS 99

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 104

SMALL ADS 114

IN MEMORIAM 116

OBITUARIES 117

◀◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

ska sredstva za vnovično izvedbo enotnega zatiranja varoj pri vseh slovenskih čebelarjih. Lanska nacionalna akcija enotnega zatiranja s sredstvom Bayvarol je bila namreč učinkovita in tudi čebelarji so jo dobro sprejeli. Po tem programu je za podporo čebelarstvu v letu 2009 namenjenih nekaj več kot 680.000 evrov, in sicer za tehnično pomoč čebelarjem, nadzor nad varozo, kontrolo kakovosti medu, obnavljanje čebeljega fonda in za aplikativne raziskave v čebelarstvu. Ukrepi so namenjeni vsem slovenskim čebelarjem, ne glede na to, s kolikšnim številom panjev čebelarijo, in so usmerjeni v strukturo slovenskega čebelarstva. Lani smo jih zaradi izgub in pomorov čebel na pobudo čebelarjev aktualizirali, to pa je podprla tudi Evropska komisija.

Leta 2008 je bila za obdobje do konca leta 2014 z javnim razpisom vzpostavljena tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu, ki jo na podlagi podeljene koncesije izvaja Čebelarstva zveza Slovenije. Program te službe je zelo obsežen, vsem čebelarjem pa omogoča pridobivanje najrazličnejših informacij, ki jih potrebujejo za vzrejo čebel, ter pomoč pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike s področja čebelarstva. Čebelarji ste že lani prejeli veliko gradiva, ki ga je pripravila svetovalna služba. Podpiramo tudi pridobivanje čebelarskega znanja pri naših najmlajših v čebelarskih krožkih. Prepričani smo, da si bomo tudi v prihodnje skupaj prizadevali za razvoj slovenskega čebelarstva in da bomo skrbi za ohranjanje

naše čebele – kranjske sivke – namenili vsa potrebno pozornost.

Letos posebno pozornost namenjamo preprečevanju pomorov in izginjanja čebel. Izvedene so bile študije, ki so ponudile odgovore na nekatera vprašanja povezana s pomori čebel. Na podlagi rezultatov teh študij smo dogradili pogoje uporabe fitofarmaceutskih sredstev (FFS), postopke pri setvi, povečali smo obseg nadzora itn. Naj še enkrat poudarim, da so bile naše odločitve sprejete na podlagi opravljenih študij, raziskav, analize tveganja, strokovnih informacij in ukrepov iz drugih držav članic EU ter posvetov s predstavniki kmetov, čebelarjev in širše javnosti. Skupaj s čebelarji in Kmetijsko svetovalno službo bomo izvedli tudi dodatna usposabljanja za kmete in akcije obveščanja o pravilni uporabi fitofarmaceutskih sredstev, pripravljamo pa tudi predpise, ki bodo še natančneje in ostreje določili uporabo FFS. Vzpostavljen je tudi protokol obveščanja ob morebitnem pomoru.

Čebelarstvo je prek posebne delovne skupine za to področje vključeno v nastajanje Strategije prihodnjega razvoja slovenskega kmetijstva, ki ga pripravljamo na našem ministrstvu. Sprejete ključne strateške usmeritve in cilje bomo vključili v strategijo, ki jo bomo v praksi udeleževali z ustreznim naborom uveljavljenih in novih ukrepov.

Prof. dr. Milan Pogačnik,
minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Prodamo vrtljivo stojalo s šestimi posodami za točenje medu, v katere lahko natočite po 60 kg medu. Vse posode so ogrevane s termostatom in iz nerjavečega materiala. Cena po dogovoru.

Ponujamo Vam tudi vrhunski slovenski med kontrolirane kakovosti. Nepakiran je na voljo po ugodnih cenah, in sicer:

- cvetlični med po 3 €,
- kostanjev med po 3,70 € in
- gozdni med, mešan s kostanjevim po 3,70 €.

Če boste kupili več kot 300 kg medu v sodih, Vam ob takojšnjem gotovinskem plačilu dajemo za kilogram še 10 centov popusta.

V zalogi imamo tudi še nekaj matičnega mlečka vrhunske kakovosti.

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Tel.: 02/796 10 51 • www.cebelarstvo-pislak.si • info@cebelarstvo-pislak.si

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in družba Celjski sejem, d. d., vabijo na

TRADICIONALNI 32. DRŽAVNI ČEBELARSKI POSVET IN MEDNARODNO PRODAJNO RAZSTAVO.

Prireditvi bosta v soboto, 21., in v nedeljo, 22. marca 2009
na Celjskem sejmu v Celju, Dečkova 1, oba dneva od 8. do 16. ure.

32. DRŽAVNI ČEBELARSKI POSVET je edinstvena priložnost za druženje čebelarjev iz Slovenije in tujine ter za izmenjavo izkušenj in znanja o aktualnih čebelarskih temah. Osrednji temi dvodnevne državnega čebelarskega posveta bosta Trženje čebeljih pridelkov in Gozdno medenje.

SOBOTA, 21. MARCA 2009

- 8.00: ODPRTJE RAZSTAVE
- 9.00–9.30: Film: S čebelo do medu
- 9.30–10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni govori predsednika ČZS in gostov
- 10.00–10.30: Predstavitve geografske označbe Slovenski med
OSREDNJA TEMA: TRŽENJE ČEBELJIH PRIDELKOV
- 10.30–11.30: Maks Vrečko (Slovenija): **Uspešno trženje čebeljih pridelkov**
- 11.30–12.30: Saša Mikič (Slovenija): **Komunikacija z uporabniki storitev**
- 12.30–13.30: dr. Rodoljub Živadinović (Srbija): **Zatiranje varoj s sredstvi, ki ne osnažujejo v čebeljih pridelkov**

NEDELJA, 22. MARCA 2009

- 9.00–9.30: Film: S čebelo do medu
OSREDNJA TEMA: GOZDNO MEDENJE
- 9.30–10.15: dr. Hermann Pechhacker (Avstrija): **Vpliv podnebnih sprememb na gozdno medenje v Srednji Evropi**
- 10.15–11.00: Pavle Zdešar (Slovenija): **Pašne razmere v novih podnebnih razmerah v Sloveniji**
- 11.00–12.00: Okrogla miza o gozdnem medenju, sodelujejo: predstavniki Biotehniške fakultete, Kmetijskega inštituta Slovenije, Zavoda za gozdove Slovenije, Čebelarstva zveze Slovenije
- 12.00–12.30: Tomaž Samec: **Predstavitve pregledniške mreže**

MEDNARODNA PRODAJNA RAZSTAVA bo v sejmski dvorani E, na njej pa bodo predstavljeni najnovejši izdelki ter najnovejša orodja in oprema za čebelarjenje. **CENA VSTOPNICE: 7 €.**

Sočasno s čebelarskim posvetom in razstavo bodo potekali tudi sejmi FLORA, POROKA in ALTERMED. Zadnji izmed njih bo odlična priložnost za tiste, ki se želite predstaviti tako na prodajni razstavi kot na medeni tržnici in ki želite obiskovalcem ponuditi med, izdelke iz medu in druge čebelje pridelke. Na voljo bo tudi velika izbira zdrave hrane. Na sejmu se bo predstavila tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu.

V okviru sejma bomo na podlagi poprejšnjega naročila zagotovili tudi topli obrok, in sicer malico po 3,85–4,90 € ali kosilo po 7,50 €. Društva naj naročila sporočijo najpozneje do 10. marca 2009, na tel. št.: 03/543 32 06, tako da bodo kupone za obroke lahko pravočasno prejela po pošti.

*Vljudno vabljeni vsi čebelarji
in ljubitelji čebelarstva!*

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba
v čebelarstvu in Celjski sejem, d. d.

Novice iz sveta

Besedilo in foto: **Franc Šivic**

ZDA

American Bee Journal je v letošnji januarski številki objavil novico, da je evropski parlament pod vodstvom predsednika odbora za kmetijstvo g. Neila Parisha začel resno obravnavati probleme, ki so se nakopičili na čebelarstvu. Med drugim so na seji konec novembra sklenili, da intenzivneje raziščejo prave vzroke izginjanja čebel, da finančno pomagajo čebelarjem, ki so izgubili čebele, in da preprečijo konkurenco pri prodaji uvoženega medu iz držav zunaj Evropske unije.

Za reševanje teh problemov se je zavzel tudi komisar za znanost in raziskave g. Janez Potočnik. Kot je povedal, se zaveda pomena čebel za ohranjanje kmetijske pridelave, ter dodal, da je Evropska komisija že sprejela ukrepe za izboljšanje razmer. Zdaj so na vrsti vlade članic, ki morajo udeležiti sklepe komisije.

Lepo, da v tujih revijah včasih naletimo tudi na ime kakega visokega slovenskega politika, ki se zavzema za obstoj čebel.

Do lani je veljalo, da sta brez varoj samo še dve območji na svetu: Avstralija in Havaji. To je bila za tamkajšnje čebelarje velikanska prednost, saj so med drugim lahko brez kakršnih koli težav izvažali matice na Japonsko, kamor jih konkurenti iz drugih delov sveta niso mogli zaradi strogih japonskih veterinarskih predpisov.

Sredi avgusta lani pa je odjeknila novica, da so na nekem drevesu v zalivu Hilo na Havajih našli družino divjih čebel neznanega izvora, napadeno z varojami. Pozneje so našli še več napadenih družin. Do konca leto so preiskali in uničili več kot 100 čebeljih družin, ki so zgradile svoja bivališča v naravi, navadno kar na vejah dreves. Srčno upajo, da jim je s tem uspelo izkoreniniti varoje in da bodo Havaji še naprej raj za vzrejevalce matic.

Ameriški čebelarji so se sredi novembra lani v Kaliforniji prvič srečali s predstavniki Bayerja ter se ob tej priložnosti dogovorili:

- Treba je izboljšati medsebojno zaupanje, in sicer tako, da bo proizvajalec sredstev za zaščito rastlin objavljala pregledna poročila o testiranju svojih izdelkov.
- Povečati je treba komunikacijo med vsemi partnerji.
- Proizvajalec mora okrepiti izobraževanje poljedelcev in sadjarjev ter jih poučiti, kako naj uporabljajo pesticide, da ti ne bodo ogrožali čebel.
- Uvesti je treba učinkovit sistem kontrole, da bodo uporabniki delali točno po navodilih, ki so priložena insekticidom, ter zagotoviti sledenje postopkov, poročanje o rezultatih in kaznovanje zlorab.

Srečanje je menda potekalo v ozračju strpnosti in obe strani sta priznali, da je odkrit dialog edini način za rešitev nastalih problemov.

Italija

Pod naslovom »*Pomori čebel: "izznojeni" pesticidi*« so na 25. kongresu italijanskih poklicnih čebelarjev, ki je potekal od 21. do 26. januarja letos v Sorentu pri Neaplju, predstavili najnovejše rezultate raziskav profesorja Vincenca Giro-

Naše čebele bodo zdrave, če bodo pile takšno vodo, kakršno pijemo ljudje.

lamija z univerze v Padovi. Gre namreč za pojav »znojenja« iz listov koruze. Kapljice na listih so podobne kapljicam rose, vendar so to kapljice rastlinskega soka, ki se pretaka po rastlinskih žilah in se delno izloča na listih. To »potenje« traja nekaj tednov, dokler rastlina ne doseže višine približno 40 cm, ni pa izključeno, ali se lahko nadaljuje tudi še pozneje. Za čebele in tudi druge žuželke so te kapljice dragocen vir vode, ki jo rade nabirajo v jutranjih urah, preden jih posuši sonce. Če je bilo seme koruze zaščiteno z enim od zloglasnih neonikotinoïdov, je v »iznojenih« kapljicah za čebelo toliko strupa, da bo ob morebitnem zaužitju ene same umrla v dveh do desetih minutah, če pa jo bo samo poskusila, bo umrla čez 20–40 minut.

Te zloglasne kapljice je analiziral profesor Andrea Tapiro z oddelka za kemijo univerze v Padovi. Ugotovil je, da je bila koncentracija uporabljenega insekticida iz skupine neonikotinoïdov 10 miligramov na liter rastlinskega soka. Splošno znano pa je, da so letalne, torej smrtne doze, za čebele že občutno, občutno manjše.

Po besedah Francesca Panelle, predsednika Zveze italijanskih poklicnih čebelarjev so predstavljeni rezultati raziskav zgovoren dokaz, s kakšno površnostjo so bila izdana dovoljenja za uporabo teh nevroloških sistemikov, ki rastline, v tem primeru koruso, spreminjajo v nevarne in trajne ubijalce čebel.

Problem zastrupitev očitno ne bo rešen s prilagoditvijo sejalnih strojev niti z izboljšanjem lepljivosti insekticidov na seme koruze, o čemer so še lani razmišljali kmetijski strokovnjaki. Rešitve bo treba poiskati drugod, in to zelo hitro, če hočemo rešiti čebele pred izginotjem.

Kot dokaz, kako hitro po zaužitju zastrupljene »rose« na koruzi čebela umre, je profesor Girolami posnel videofilm, ki je vsakomur na ogled na spletni strani ČZS.

Iz videoposnetka je mogoče razbrati, da gre za rastline koruze, visoke približno 10–15 cm. Zanimivo bi bilo poskus, ki je zelo preprost, nadaljevati in ugotoviti, koliko časa se na koruzi pojavljajo »znojne« kapljice in ali se koncentracija insekticida v njih spreminja.

Zanimivo bo tudi spremljati, kakšne protargumente bodo ob tej novici iz Italije našli pri Bayerju! Na vse to pa se je že ostro odzvala Zveza nemških poklicnih čebelarjev in zahtevala takojšnjo prepoved uporabe vseh vrst neonikotinoïdov v kmetijstvu ter nove, neodvisne raziskave tega pojava na koruzi. Medtem se je že oglasila italijanska družba Agrofarma –

Federchimica, ki zastopa interese kmetijstva. Njeni predstavniki so izrazili začudenje, kaj čebele iščejo na koruzi, saj je znano, da ta rastlina ne izloča sladkih sokov, ki bi morda lahko privabljali čebele. Tudi oni predlagajo dodatne raziskave glede »znojenja« koruznih listov, in to ne samo v laboratoriju, ampak tudi na terenu.

Naj spomnim še na izkušnjo čebelarja Braneta Borštnika, predsednika ČD Velike Lašče, ki je pred nekaj leti izgubil skoraj vse svoje čebelje družine. Pred tem je opazil, da so čebele vodo nabirale na listih koruze, predvsem v njihovih pazduhah. Ko se je pozneje pozanimal, kašno koruzno seme je uporabil njegov sosed, je ugotovil, da je bilo to zaščiteno z zloglasnim insekticidom Gaucho. Italijanski poskus samo potrjuje njegovo pravilno sklepanje, da je moral biti za čebele usoden pojav sumljive tekočine na sosedovi koruzi.

Avstrija

Predsednik Avstrijske čebelarjske zveze inž. Josef Ulz mi je na [redacted] [redacted] mojo prošnjo poslal poročilo o lanskih gibanjih odkupnih in prodajnih cen medu na tržišču naše severne sosede. Ker bo to poročilo verjetno zanimivo za marsikaterega našega bralca, ga objavljam v naši stalni rubriki, hkrati pa se gospodu Ulzu zahvaljujem za poslano podatke. Tudi sicer smo slovenski čebelarji lahko veseli, da imamo na najvišjem položaju v avstrijski čebelarjski organizaciji prijatelja, ki je vedno pripravljen ljubeznivo ustreči našim željam.

V trgovinah v Burgenlandu in Nižji Avstriji stane kilogram avstrijskega gozdnega medu od 7,50–8,00 evrov, na Tirolskem in na Vorarlberškem pa 12–14 evrov. Cvetlični med je za 10–15 odstotkov cenejši. Ker večino medu pridelajo na vzhodu Avstrije, lahko rečemo, da je povprečna cena gozdnega in kostonjevega medu v trgovinah 8,50 evra. Za kilogram cvetličnega medu, na primer akacijevega in regratovega, plača porabnik v trgovinah povprečno 7,50–8,00 evrov.

Trgovci odkupujejo gozdni med od čebelarjev po 5,50 evra za kilogram (v sodih), cvetlič-

nega pa glede na sorto po 3,00–4,50 evra. Za kilogram medu oljne repice plačujejo trgovci avstrijskim čebelarjem 2,50–2,70 evra. Cene v trgovinah so zdaj razmeroma trdne, odkupne pa se nekoliko znižujejo.

V uvodniku decembrske številke avstrijskega čebelarskega glasila Bienen aktuell predsednik Ulz ugotavlja, da so se spomladanske zastrupitve čebel podobno kot v številnih drugih evropskih državah tudi v Avstriji pojavile v obdobju setve koruze. Čeprav so čebelje družine marsikje zelo oslabele in je bil zato pridelek medu manjši, čebelarji teh škod niso pravočasno pri-

javili in zato tudi niso dobili odškodnin, kakor so jih dobili na primer nemški čebelarji. Ob tem je predsednik Ulz izrazil tudi bojazen, da bodo o podobni škodi poročali tudi letos. ■

Viri:

American Bee Journal, št. 1, januar 2009.

Bienen aktuell, št.12, december 2008.

Internet.

Ustni viri, elektronska pošta.

Novice iz sveta

Besedilo: Anže Sobočan

ZDA

V ameriškem čebelarskem tisku (npr. Bee Culture) je pogosto mogoče zaslediti strah pred novo čebelarsko sezono in pomanjkanjem čebel za opravešanje, saj je ta dejavnost za ameriške čebelarje precej donosna. Čebelarji imajo namreč sklenjene večletne pogodbe za opravešanje različnih nasadov in drago bi jih stalo, če jim njihovih pogodbenih dolžnosti ne bi uspelo izpolniti. Ker se v Avstraliji, ki zadnja leta ameriške čebelarje redno oskrbuje z roji, pojavljajo divji roji azijske čebele *Apis cerana*, torej vrste, ki lahko prenašajo različne bolezni, je

dolgo časa obstajala možnost, da bo uvoz čebel iz te države v ZDA prihodnje leto prepovedan, to pa bi bila katastrofa tako za ameriške čebelarje kot sadjarje. Kot kaže, se to vendarle ne bo zgodilo, polemike glede tega pa so zelo vroče. Problema pomanjkanja čebel se v ZDA ne zavedajo samo čebelarji in sadjarji, ampak tudi širša javnost. Američani, ki jih redno srečujem, se problema izginjanja čebel in posledično pomanjkljive opravešitve zavedajo vsaj toliko kot najnovejše gospodarske krize. ■

Vir: Bee Culture, letnik 2008

Po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko povpraševanje!

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste navzoči pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi samo ene poti pa prihranite čas in denar.
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270.
- Predelava je izvedena z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas predelave je približno 3 ure za 20 kg surovega voska in 4 ure za 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnike vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch - Steiermark, Avstrija**

Tel./faks: +43(0)3475-2270

E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

ponedeljek–petek

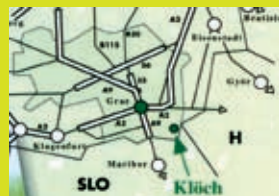
8.00–12.00,

13.00–18.00

sobota

8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Neonikotinoidi

Besedilo: Vlado Auguštin

Kaj so kemikalije?

Kemikalije – to je skupno ime za kemične snovi, elemente, spojine, zmesi – so eno izmed najbolj naspotujočih področij človekovega življenja in okolja. V minulem stoletju sta hiter razvoj kemične industrije in široka dostopnost do kemikalij človeštvu omogočila številne ugodnosti, s tem pa tudi napredek na drugih področjih in v gospodarskih panogah, posredno pa tudi celotne sodobne civilizacije.

V sodobnem svetu dandanes kemikalije potrebujemo bolj kot kadar koli prej, toda o njih ne vemo prav veliko. Na žalost za veliko večino vseh teh sredstev, ki jih uporabljamo, nimamo dovolj informacij o njihovem vplivu na živa bitja. Število obolenih za alergijami, astmo, nekaterimi vrstami raka in število reproduktivnih motenj se v Evropi povečuje, zato obstaja resen sum, da k temu prispevajo strupene kemikalije, med katere prištevamo zlasti fitofarmacevtska sredstva oz. pesticide, kot jih imenujemo po domače.

Vpliv kemikalij na čebele

Človek pri svojem razvoju vedno teži k novemu in boljšemu, pri tem pa pozablja na svoje okolje in ga po nepotrebnem uničuje. Znanstvene raziskave, ki so jih v minulih tridesetih letih izvedli v Združenih državah Amerike in v Evropi, so pokazale, da so prav čebele najboljši naravni indikatorji onesnaženosti rastlin in vode. Raziskave ugotavljajo, da se ostanki pesticidov in drugih strupenih snovi, ki jih po večini uporabljamo v kmetijstvu, lahko znajdejo tudi v čebeljih pridelkih. Vpliv teh strupov na čebelje družine se kaže tako, da so čebele občutljivejše za bolezni, da se slabše razvijajo ter naberejo znatno manj medu in cvetnega prahu. Vse več je primerov tako imenovanega izginjanja čebeljih družin, ki smo ga sprva pripisovali napadenosti z varjami oz. pomanjkanju cvetnega prahu, v resnici pa gre za zastrupitev čebel s pesticidi.

Neonikotinoidi

V zadnjem obdobju čebele najbolj ogrožajo insekticidi iz razreda neonikotinoidov. Ti spadajo v generacijo novejših pesticidov in so za čebeljo družino še posebej strupeni. Gre za t. i. sistemske insekticide, to pa pomeni, da ga vsrkajo korenine ra-

Foto: cropwatch.uni.edu

Tretirana semena koruze

stlin, nato pa se prek rastlinskega soka prenese po celotni rastlini in tako tudi med njeno rastjo zagotovi zaščito pred škodljivci (Placke in Weber, 1993).

Neonikotinoidi so kemično podobni nikotinu – toksinu, ki ga vsebuje tobak. Podobno kot nikotin tudi neonikotinoidi delujejo na živčni sistem. Vežejo se na nikotinske acetilholinske receptorje oziroma jih ireverzibilno blokirajo. Povzročajo vznburjenje živčevja, s tem pa paraliziranost osebkov in posledično smrt. Pri žuželkah je nagnjenost k vezavi na nikotinske acetilholinske receptorje občutno bolj izražena kot pri sesalcih (Okazawa et al., 1998).

V Sloveniji je od neonikotinoidov najbolj znan pripravek Gaucho z aktivno substanco imidakloprid. Od leta 1991 ga proizvaja Bayer CropScience in je eden od najbolj prodajanih insekticidov na svetu. Pripravki, ki vsebujejo imidakloprid, so registrirani v približno 120 državah, uporabljajo pa jih ob pridelavi več kot 140 vrst kmetijskih pridelkov. Imidakloprid ima zelo širok spekter uporabe, saj ga je mogoče uporabljati pri obdelavi tal proti termitom, za zaščito semena, npr. oljne ogrščice, bombaža, koruze, sončnice, sladkorne pese, za foliaro škropljenje tobaka, kave, sadja in zelenjave ter drugih kmetijskih pridelkov (Nauen et al., 1998).

Ker je patentno varstvo v večini držav za imidakloprid že prenehalo veljati, je Bayer CropScience leta 2003 na tržišče poslal naslednika s podobnim mehanizmom delovanja – klotianidin. V Sloveniji je pripravek s to aktivno substanco znan pod imenom Poncho. Začetek trženja imidakloprida in klotianidi-

na se ujema s pojavom izginjanja čebel v številnih evropskih in ameriških državah. V svetu obstajajo številne znanstvene študije, ki dokazujejo katastrofalne vplive neonikotinooidov na čebele. Kako nevarni so neonikotinoidi, nam pove podatek, da je njihova akutna oralna (prehranska) toksičnost LD50 ugotovljena v območju med 3,7 in 102 ng/čebelo (Schmuck, R., 2001, Suchail et al., 2001), kontaktna (dotikalna) toksičnost LD50 pa v območju okoli 24 ng/čebelo (Suchail et al., 2001). Z vrednostjo LD50 izražamo letalno, tj. smrtno dozo pesticida, ki v 48 urah usmrti 50 odstotkov čebel.

Prepoved neonikotinooidov

Čeprav proizvajalec neonikotinooidov Bayer CropScience zatrjuje, da čebele v normalnih razmerah ne morejo priti v stik s snovjo na takšni ravni strupenosti (Schmuck et al., 2001), lansko dogajanje, ko so čebele množično umirale na širšem območju Domžal, demantirajo to trditev. Po uradni predstavitvi rezultatov pomorov na tem območju, je bilo jasno predstavljeno, da je bil vzrok za pomor čebel, prašenje zaščitene semena koruze ob setvi. Na podlagi teh dogajanj je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) 23. maja 2008 prepovedalo promet s semeni, zaščiteniimi z neonikotinoidi, vendar je to prepoved 2. februarja letos umaknilo. MKGP je hkrati s tem uvedlo tudi številne ukrepe za zmanjšanje prašenja insekticidnega prahu oziroma za zmanjšanje tveganja za čebele. Ti ukrepi veljajo za celotno verigo od proizvajalcev fitofarmacevstkih sredstev in semenarj do kmetovalcev. ČZS je na izredni seji upravnega odbora ČZS in sveta PRO podprla samo ukrepe, ki naj bi preprečili akutne zastrupitve čebel zaradi prašenja zaščitene semena koruze, hkrati pa je sprejela sklep, citiram: »Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije ter Svet priznane rejske organizacije zahtevata od MKGP, da glede dolgoročnih vplivov neonikotinooidov na čebele upošteva aktualne rezultate domačih in tujih raziskav in v skladu s temi sprejema ukrepe za preprečevanje tveganj glede pomorov in izginjanja čebeljih družin.«

Posledice neonikotinooidov

Študije francoskega kmetijskega inštituta in drugih neodvisnih raziskovalcev namreč dokazujejo, da na vedenje čebel vplivajo vrednosti, ki so tudi do 100-krat manjše od zgoraj omenjenih. Tako naj bi na čebele negativno vplivale že vrednosti okoli 1 ng/čebelo oz 1 µg/kg (J. M. Bonmatin, 2003). Te vrednosti so približno enake, kot če bi čajno žličko strupa zmešali v 1000 m³ vode, kolikor je približno prostornina olimpijskega bazena.

Tako majhni odmerki neonikotinooidov pravzaprav ne povzročajo smrti čebel, lahko pa povzročijo spremembe njihovega vedenja, kot so zmanjševanje izletne aktivnosti (Cure et al., 2001; Decourtye et al., 2001), zmanjšanje sposobnosti spomina in vonja (Decourtye et al., 2004) in dezorientiranost (Kirchner, 1998). Projektna skupina Mid-Atlantic Apiculture je ugotovila, da če čebele zaužijejo manj strupa, jih ta sicer ne ubije takoj, uniči pa njihov imunski sistem, zato so bolj dovzetne za zajedavce in druge bolezni. Posledica teh vplivov so prazni čebelji panji ob polnih satih medene zaloge.

Največji proizvajalec neonikotinooidov Bayer CropScience sicer takšne posledice v čebeljih družinah pripisuje slabi čebelarški praksi, pomanjkanju kakovostne hrane in negativnemu vplivu varoze, sočasno pa v ZDA oglašuje izjemno učinkovit pripravek na podlagi neonikotinooidov za zatiranje termitov, imenovan Premise. V oglasu piše, da termit, ki zaužije to kemikalijo, izgubi orientacijo, postane asocialen, se neha prehranjevati in umre. Če zaužije manj strupa, ga ta sicer ne ubije takoj, uniči pa njegov imunski sistem, zato je bolj dovzet za parazite in druge bolezni. Podobne reakcije pa je mogoče opaziti tudi pri čebelah. Neonikotinoidi kot živčni strup delujejo na prebavni in živčni sistem žuželk. V večjih količinah delujejo neposredno – čebele izgubijo orientacijo, ne najdejo več panja – v manjših pa posredno, denimo prek spremembe vedenja, ki je odločilno za preživetje družine. Čebele ne nosijo več hrane, zaradi vedenjske in imunske motenosti jih pogosteje napadejo zajedavci in bolezni. Škodljive posledice neonikotinooidov se v čebelji družini, ki je uživala onesnažen koruzni cvetni prah, najpogosteje kažejo šele po daljšem obdobju ob koncu zime.

Obstojnost neonikotinooidov

Prav tako je velik problem obstojnost neonikotinooidov v prsti, saj je njihova razpolovna doba kar tri leta (Mulye, 1996, Chauzat et al., 2006), čeprav direktiva EU 91/414 predpisuje, da razpolovna doba (DT) nobenega pesticida ne sme biti več kot 90 dni. To pomeni, da če prihodnje leto na njivo, na kateri so bili pred tem uporabljene neonikotinoidi, zasejemo »ekološko« oljno ogr-

Foto: srbija.pioneer.com

ščico, facelijo ali katero drugo medovito rastlino, obstaja velika verjetnost, da bodo te rastline iz prsti v cvet vsrkale neonikotinoide, in to bo seveda spet velika nevarnost za čebele.

Sinergijski učinek

Naslednja nevarnost neonikotinoidov je njihovo dopolnjevanje z drugimi pesticidi. To so dokazale laboratorijske raziskave, ki so jih izvedli na univerzi v Severni Karolini in ki so pokazale, da lahko kombinacija nekaterih neonikotinoidov z določenimi fungicidi, katerih uporaba je zelo razširjena, tudi za tisočkrat poveča strupenost neonikotinoidov za čebele (Iwasa et al., 2004).

Da teh izsledkov in raziskav ne smemo podcenjevati, pričajo podatki analiz 108 vzorcev cvetnega prahu na pesticide, opravljene na univerzi Penn State v ZDA. Samo trije vzorci analiziranega cvetnega prahu so bili brez ostankov pesticidov, pri drugih so našli v cvetnem prahu povprečno po pet različnih vrst pesticidov, rekord pa je bil vzorec, ki je v cvetnem prahu vseboval kar 17 različnih vrst pesticidov (Fraizer M. et al., 2007).

Transpiracija rastlin

Prav tako ne smemo spregledati možnosti prenosa neonikotinoidov s semena na čebele tudi prek kapljic, ki jih izločajo rastline ob transpiraciji. Kadar v naravi vlada suša, čebele na njih nabirajo vodo, s tem pa se ujamejo v smrtno past. Koncentracije neonikotinoidov v izločenih kapljicah je ugotavljal profesor Andrea Tapiro iz Italije. (Rezultati raziskave koncentracij neonikotinoidov v transpiriranih kapljicah koruze so podrobneje predstavljani v članku Novice iz sveta Franca Šivica na strani 80).

Učna ura iz preteklosti za prihodnost

Veliko, če ne večina kmetijskih strokovnjakov meni, da so neonikotinoidi obetavni ter za uporabnika, kupca in okolje povsem varni pesticidi. Enakega mnenja je bila stroka tudi leta 1948, ko so švicarskemu kemiku Paul Hermann Müllerju, izu-

Cilj ne opravičuje sredstev

Sredstvo lahko zgreši cilj

Foto: Arhiv ČZS

mitelju pesticida DDT, podelili Nobelovo nagrado, po 20 letih pa se je izkazalo, da je DDT izjemo toksična in kancerogena snov.

Pandorina skrinjica, ki jo je z umikom prepovedi neonikotinoidov odprlo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je prazna. V njej je ostalo le upanje, da se ne bo ponovila zgodba z DDT-jem. Nemogoče je pričakovati, da bi čebelarji popolnoma preprečili uporabo pesticidov. Z nenehnim opozarjanjem na pomembnost in koristnost čebel pri oprasevanju lahko dosežemo le to, da se začne tega zavedati tudi širša javnost. Da bo na travnikih še naprej veliko raznovrstnih cvetic in zvokov brenčočih čebel ter da bodo cvetoča sadna drevesa oprasena, pa bo potrebnih veliko miselnih premikov v glavah velikih in malih trgovcev s pesticidi, pa tudi vseh drugih, ki odločajo o naši prihodnosti in o prihodnosti naših vnukov. ■

Viri:

- Bonmatin, M., et al. (2003): A LC/APCI-MS/MS Method for Analysis of Imidacloprid in Soils, in Plants and in Pollens. Anal. Chem., 2003, 75, 2027–2033.
- Doucet-Personeni, C., et al., (n.p.): Imidaclopride utilisé en enrobage de semences (Gaucho®) et troubles des abeilles. Rapport final.
- Fraizer, M., et al., (2008): What have pesticides got to do with it. American bee journal, June 2008.
- Zeissstoff, E., (2003): Is Imidacloprid Harmful to Bees? Schweizerische Bienen Zeitung, December 2003, pp 21–22.

Prehod KBZ »Slovenski med« v sistem »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«

Besedilo: Milan Meglič

Slovenski čebelarji si že tradicionalno prizadevajo v največji možni meri ohraniti prvinsko kakovost medu, zato ga pridelujejo z veliko skrbnostjo. Prav tako ga skrbno obdelujejo – precejajo, posnemajo, skladiščijo in polnijo v embalažo. Pot od panja do mize porabnika je kratka, neposredna. Glede na to porabnik lahko dobi na mizo tak med, kakršnega so proizvedle čebele.

Obdobje kolektivne blagovne znamke »Slovenski med«

UO ČZS je 20. maja 1996 imenoval komisijo za zaščitno znamko medu. Za predsednika komisije je imenoval Milana Megliča in mu naložil, da pripravi delovni program komisije in izbere še preostale člane komisije.

Sistem kolektivne blagovne znamke »Slovenski med« (v nadaljnjem besedilu KBZ) je postavila komisija za blagovno znamko, ki so jo sestavljali: Slavko Kleindienst, Avgust Sinic, Ivan Videčnik., Renato Starc, Vladimir Jenček, Franc Grajzar, Mirko Pavlin, Milan Meglič, Marjan Slanič in Jože Šnajder. Zaradi kadrovskih sprememb so se pozneje v komisijo vključili še: Ivan Hočevar, Bogdan Plesničar, Dušan Žunko, Martin Čuš in Aleš Rodman.

Kot podporo zagotavljanju kakovosti smo v KBZ uvedli dobro čebelarstvo prakso, ki je po na-

čelih sistema HACCP (čeprav državni predpisi za med leta 1999 še niso zahtevali tega sistema!) usmerjala čebelarje v sodoben način pridobivanja medu, s poudarkom na ohranjanju njegove prvinske kakovosti na podlagi analize tveganja in obvladovanja kritičnih točk. Z uveljavljanjem smernic dobre čebelarstva prakse v sistemu KBZ smo poskrbeli tudi za »varno« živilo – med, čeprav se država s predpisi, zlasti pa z zunanjim nadzorom sploh ni spuščala v področje »varnosti živila oz. medu«. Za terensko kontrolo so skrbeli pregledniki za med, ki so ustrezno izobrazbo pridobili na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Kontrolne analize je opravljal nevtralni laboratorij. Sledljivost do pridelovalca čebelarja je bila v sistemu KBZ zagotovljena 100-odstotno, saj je vsak kozarec medu iz tega sistema imel svojo številko, to pa je še dandanes edinstven primer sledljivosti živil.

Pravico do uporabe izpeljanke iz besede »Slovenija« v blagovnem znaku »Slovenski med« je Čebelarstva zveza Slovenije pridobila na podlagi sklepa Vlade R Slovenije, št. 009-01/98-6, z dne 26. 10. 2000.

V sistemu KBZ so lahko sodelovali vsi čebelarji, ki so sprejeli in upoštevali Pravilnik o KBZ, in to ne glede na količino pridelka in ne glede na to, ali pridelujejo med v stacionarnih čebelnjakih ali pa so prevaževalci, ki svoje čebele prevažajo na območju R Slovenije.

Kakovostne zahteve za med v KBZ so bile višje, kot jih predpisuje državni pravilnik za med. Tako tak med ne sme vsebovati več kot 18,6 % vode, vsebnost HMF v medu pa ne sme biti višja kot 15 mg/kg medu. Med je lahko prideljen samo na območju R Slovenije. Država se v nadzor sistema KBZ ni spuščala.

Komisija za KBZ je celotno obdobje svojega dvakratnega 4-letnega mandata po svojih močeh, seveda v sodelovanju z administrativno službo pri ČZS, skrbe-

la za delovanje sistema in s tem uveljavljala novo premoženjsko postavko pri lastniku KBZ, to je pri ČZS.

KBZ pa se ni toliko razširila, kot smo prvotno predvidevali, predvsem zato, ker ni bila dovolj propagirana, čebelarji pa tudi še niso toliko občutili posledic globalnega trga itd. Kljub temu je sistem preživel in s svojim obstojem dokazal pravilno usmerjenost ČZS leta 1999. Velika pridobitev sistema KBZ je lahko tudi dejstvo, da smo se ob njem veliko naučili, da smo z mrežo preglednikov za med že postavili in tudi uspešno izvajali interni nadzor, ki ga bomo zdaj preprosto prenesli v sistem »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« (v nadaljnjem besedilu SMGO).

Pot do prehodne nacionalne zaščite ni bila lahka, do dokončne zaščite v Evropski uniji pa še niti ni končana.

Še pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo (EU) smo temeljito preučili zakonodajo, ki je urejala zaščito posebnih kmetijskih pridelkov oziroma živil v povezavi. Ker smo pred vstopom v EU želeli zaščititi slovenski med, smo že leta 2001 opravili vrsto pogovorov s predstavniki MKGP in pripravili tudi prvi Elaborat za zaščito slovenskega medu z geografskim poreklom. Tega smo nato leta 2003 usklajevali ob navzočnosti predstavnikov EU.

Z vstopom Slovenije v EU se je slovenskim čebelarjem ponudila tudi realna možnost uporabe evropskih zaščit za posebne kmetijske pridelke oziroma živila, torej tudi za med. Kljub pripravljenu elaboratu oziroma zahtevku za priznanje zaščite, je bil postopek v Sloveniji izjemno naporen in dolgotrajen. Po nasvetu MKGP smo medtem tudi zeleno zaščito geografsko poreklo spremenili v geografsko označbo.

Po več let trajajočih usklajevanjih naših zahtev med slovenskimi čebelarji oziroma ČZS in MKGP smo končno dobili pozitivno odločbo o prehodni nacionalni zaščiti »Slovenskega medu z geografsko označbo« (odločba Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano R Slovenije, št. 33203-35/2007/24, z dne 12. 12. 2008). Zdaj bo postopek registracije stekel še v Bruslju in prepričani smo, da bo registracija uspešna. Veljavna zakonodaja EU namreč za majhne države, kot je na primer Slovenija, izjemoma v imenu zaščenega proizvoda dovoljuje uporabo imena države. Majhnost Slovenije v EU je torej v tem primeru tudi naša velika prednost.

V sistemu SMGO so merila kakovosti popolnoma enaka, kot smo si jih predpisali v KBZ leta

1999: da mora biti med pridelan v Sloveniji, da sme vsebovati največ 18,6 % vode, da vsebnost HMF ne sme presegati 15 mg/kg medu, da so z imenom »Slovenski med« lahko označene vse vrste medu, ne glede na tip in na botanični izvor.

Kot rečeno, dobljena je prva bitka na nacionalni ravni. Prepričani smo, da bo zaščito odobrila tudi EU, saj po našem mnenju ni nobenega argumenta, ki bi zadevo postavljal v dvomljivo luč. Če pa bi se zgodil črni scenarij in nam EU ne bi odobrila zaščite, potem bi tisti hip padla tudi pridobljena prehodna nacionalna zaščita, slovenski čebelarji pa bi znova obudili kolektivno blagovno znamko »Slovenski med kontrolirane kakovosti«, registrirano na podlagi Zakona o industrijski lastnini, na podlagi katerega je Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino 4. 5. 2001 izdal odločbo, št. 670-302/000-AK-5, o priznanju blagovne in storitvene znamke »Slovenski med«.

Prehod iz sistema KBZ v sistem SMGO

Že nekaj časa smo pripravljali posodobitev KBZ, ki naj bi po eni strani postala še zahtevnejša znamka, po drugi pa bi v sistemu samem poenostavili nekatere, predvsem administrativno-financne postopke. Podlago za to je dala tudi nova zakonodaja, uveljavljena 1. januarja 2006, po kateri morajo vsi pridelovalci medu, ki pridelajo več medu kot samo za lastno uporabo, upoštevati predpise o higieni pridelavi živil in vzpostaviti svoj sistem nadzora na podlagi HACCP. Posodobitev je sovpadla z izdajo pozitivne odločbe o SMGO, zato je logičen takojšen prehod iz sistema KBZ v sistem SMGO.

Zakaj želimo slovenski čebelarji vstopiti v sistem evropskih zaščit za posebne kmetijske pridelke oziroma živila?

- Znamo pridelovati visoko kakovostno živilo – med.
- Slovenski porabnik je hkrati tudi evropski porabnik.
- Slovenski čebelarji želimo dobiti pomembno orodje za trženje – zaščito, potrjeno v EU, ki bo po posebnem znaku prepoznavna tudi na zunaj. Vsak ekonomist namreč ve, kako pomembne so dandanes dobre blagovne znamke.
- Za pospeševanje trženja kakovostnih kmetijskih pridelkov oziroma živil vlada namenja sredstva s posebnimi ukrepi v skladu z evropskimi uredbami o programih razvoja podeželja, te pa upoštevajo tudi čebelarje.
- Slovenija je turistično zanimiva ne samo za prebivalce EU, ampak tudi za druge. Tudi v primeru slovenskega medu lahko vidimo možnost pozitivnih sinergijskih učinkov, saj bomo slovenski čebelarji s propagandnimi dejavnostmi za slovenski med in z njegovim trženjem promovirali tudi našo državo.
- Slovenski čebelarji se zavedamo odgovornosti, ki nam jo je s pravico do uporabe imena »slovenski« zaupala Vlada R Slovenije.
- Zelo smo ponosni, da bomo s »Slovenskim medom z geografsko označbo« lahko ime naše države ponesli tudi v Evropo.

Vabilo k sodelovanju v sistemu »Slovenski med z geografsko označbo«

Za vse zdajšnje uporabnike KBZ bo prehod na SMGO samoumeven in dokaj preprost. Vabilo, da se jim pridružijo, velja tudi za vse preostale čebelarje, ki imajo čebele stalno v Sloveniji, saj jim bodo pri vstopanju v sistem pomagale strokovne službe ČZS, JSS ČZS in pregledniška mreža. ■

Viri:

Čebelarska zveza Slovenije, Komisija za blagovno znamko in Biotehniška fakulteta, Oddelek za živilstvo, Katedra za vrednotenje živil (1999): Pridelava in kontrola medu v okviru Kolektivne blagovne znamke za slovenski med.

Meglič, M. (2004): Čebelji pridelki, pridobivanje in trženje. Brdo pri Lukovici: Čebelarska zveza Slovenije.

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (2004): Varnost in kakovost kmetijskih pridelkov in proizvodov. XIX. tradicionalni posvet KSSS, Bled, november 2004.

Drugi viri: Uradni listi R Slovenije, uredbe EU, dokumentacija o poteku postopka zaščite itd. so pri ČZS.

Ali se zavedamo odgovornosti?

- Zavedamo se, da bo to eden izmed redkih naših kmetijskih pridelkov oziroma živil – morda celo edini, ki bo tudi v EU lahko uporabljal ime slovenski – se pravi »Slovenski med«.
- To od nas zahteva kar največjo resnost in nenehna prizadevanja za ohranjanje dobrega imena »Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo«.

APITERAPIJA

Apimondia spet v Sloveniji

Besedilo in foto: Franc Šivic

Večini naših bralcev je znano, da mednarodna čebelarska organizacija Apimondia vsako drugo leto organizira svetovni kongres. Leta 2003 je bil v Ljubljani, dve leti pozneje na Irskem, predlani v Avstraliji, letos pa bo v Franciji. O tem bomo še pisali.

Da bi se kaj pomembnega dogajalo tudi v vmesnem času, se je porodila ideja o organizaciji posvetovanja ali foruma o apiterapiji in kakovosti čebeljih pridelkov z uradnim angleškim naslovom *Apiquality & Apimedica*, seveda spet pod pokroviteljstvom ter strokovnim vodstvom Apimondie. Prvi tak posvet je bil leta 2006 v Atenah, drugi pa lani v Rimu. Tega sem se kot predstavnik ČZS udeležil tudi sam. To ugodno priložnost – na enem kraju so bili namreč zbrani vsi člani izvršnega odbora Apimondie s pred-

sednikom Joergensenom ter generalnim tajnikom Janonijem na čelu – sem izrabil za to, da sem vodilnima organizaciji izročil našo uradno ponudbo za organizacijo foruma leta 2010 v Sloveniji. Nedavno je bil naš predlog potrjen in zdaj smo tik pred podpisom pogodbe.

Kako naj bi to posvetovanje potekalo (kako so ga organizirali Italijani, je opisano v članku 2. *mednarodni forum o apiterapiji* na strani 90)? Na prvi seji pripravljalnega odbora ČZS smo sklenili, da bo naše posvetovanje bogatejše od dozdašnjih, zlasti po spremljevalnih dogodkih, hkrati pa želimo nanj privabiti najboljše strokovnjake z vsega sveta ter ob tej priložnosti čim bolj promovirati naše čebelarstvo doma in v tujini.

Po načrtih naj bi forum odprli 28. septembra 2010 zvečer, ko bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani slovesna otvoritev. Prihodnja dva dneva bodo v našem glavnem mestu o svojih izkušnjah in uspehih pri zdravljenju različnih bolezni s čebeljimi pridelki predavali najboljši zdravniki in apiterapevti, ki so se že izkazali na tem področju. Proti večeru tretjega dne, torej 30. septembra, se bodo predavatelji ter tisti udeleženci posvetovanja, ki bodo vplačali celotno kotizacijo, razdelili v štiri skupine in se z avtobusi odpeljali na Štajersko, Dolenjsko, Gorenjsko in Primorsko. Tam bodo namreč zadnji dan, torej 1. oktobra 2010, na sporedu posebne teme.

Na Štajerskem, kjer bo sočasno potekalo tudi svetovno ocenjevanje medenih pijač, bodo osrednje teme apiterapija v ožjem smislu, zlasti revmatologija, diabetologija in onkologija, ter dejavnost prvega slovenskega apiterapevta dr. Filipa Terča.

Dolenjski in belokranjski čebelarji imajo največ izkušenj z ocenjevanjem medu, zato bodo organizirali svetovno ocenjevanje medu in tudi referati bodo prilagojeni tej temi. Tako se bomo lahko seznanili z najnovejšimi dognanji na področju senzorične kakovosti čebeljih pridelkov, z uveljavljanjem čebeljih pridelkov z geografskim poreklom, mestom in vlogo ekološke pridelave čebeljih pridelkov in s čebeljimi pridelki za medicinsko uporabo.

Na Gorenjskem bo v ospredju tehnologija pridobivanja čebeljih pridelkov brez ostankov zdravil in drugih tujih snovi, ki ne sodijo vanje, na primer: globalne in lokalne okoljske omejitve čebelarjenja – čebelje paše in možnosti vnosa snovi iz onesnaženega okolja, iz katerih materialov mora biti izdelana čebelarstva oprema in sredstva za zmanjšanje nevarnosti vnosov nevarnih snovi v čebelje pridelke, preprečevanje vnosov zdravil in drugih sredstev, uporabljenih pri vzreji čebel, v čebelje pridelke – zlasti tehnološke rešitve itd.

Zanimiv bo tudi sklop predavanj na Primorskem, saj bodo po programu tam govorili o prehranski vrednosti posameznih čebeljih pridelkov, predvsem kot funkcionalnih živil oziroma sestavinah funkcionalnih živil, o primerih uspešnih akcij uvajanja in spodbujanja uporabe čebeljih pridelkov v prehrani otrok, mladostnikov, starejših ljudi in posebej športnikov, o uporabi čebeljih pridelkov za osebno nego (nove usmeritve v kozmetiki, ki propagirajo naravne snovi) in o uporabi čebeljih pridelkov pri zdravstveni negi živali.

Organizatorji želimo, da bi bil prav ta zadnji dan nekakšen festival čebelarstva v posameznih regijah, torej dogodek, ki bi tesno povezal lokalne čebelarje v skupni akciji za promocijo naše dejavnosti. Udeležba svetovno znanih imen s področja apiterapije bo namreč idealna priložnost, da v štirih slovenskih krajih k sodelovanju pritegnemo lokalne

Dr. Cristina Mateescu, vodja romunskega inštituta za čebelarstvo raziskave in razvoj iz Bukarešte, je dandanes ena največjih poznavalk apiterapije v svetovnem merilu.

avtoritete in da tisti dan s čebelarji živijo vsi prebivalci tega kraja.

Seveda moram omeniti še svetovno razstavo čebelarstva, ki bo spremljajoči dogodek posvetovanja na Gospodarskem razstavišču in verjetno prava paša za oči vseh obiskovalcev. Na štirih zunanjih lokacijah bodo lahko domači čebelarji na stojnicah prodajali svoje pridelke ter se družili z udeleženci in predavatelji foruma. Tisti, ki se predavanj ne bodo mogli udeležiti neposredno, bodo dogajanje lahko spremljali na posebnih ekranih zunaj dvoran. Uradni jezik bo sicer angleščina, vendar bomo poskrbeli, da bodo vsa predavanja sinhrono prevajana tudi v slovenščino.

Apiterapija in z njo povezane čebelarstvo dejavnosti postajajo v svetu vse pomembnejše. Tako so lani sekciji za apiterapijo ustanovili v Franciji in Avstriji. Ko sem inž. Josefu Ulzu, predsedniku Avstrijske čebelarstvo zveze, omenil, kakšno posvetovanje o tem pripravljamo v Sloveniji, je ves navdušen zapisal, da bo to največji svetovni čebelarstvo dogodek leta 2010.

Združimo torej moči in še enkrat pokažimo svetu, kaj zmoremo! ■

2. mednarodni forum o apiterapiji

Besedilo in foto: Franc Šivic

V vili Mondragone, v nekdanji poletni papeški rezidenci v bližini Rima, je od 9. do 12. junija 2008 potekal forum z naslovom Apimedica&Apiquality. Udeležilo se ga je približno 200 apiterapevtov, zdravnikov, biokemikov, veterinarjev in čebelarjev iz skoraj 50 držav z vseh celin. Uradna jezika sta bila angleščina in italijanščina s sinhronim prevajanjem. Organizirali sta ga rimska univerza Tor Vergata in Čebelarstva zveza Italije pod pokroviteljstvom Apimondie.

Dan pred začetkom foruma sem se kot častni član Mednarodne čebelarstva zveze udeležil zasedanja izvršnega odbora Apimondie. Zasedanje, katerega osrednja tema je bila priprava na svetovni čebelarski kongres leta 2009 v Montpellieru v Franciji, je vodil predsednik Joergensen. Ker so se ga udeležili predsedniki vseh delovnih komisij svetovne organizacije, sem jim ob tej priložnosti naznanil namero ČZS, da bi prihodnji forum o apiterapiji organizirali v Sloveniji. Predsedniku Joergensenu, sekretarju Janoniju in predsedniku komisije za apiterapijo dr. Cherbuliezu sem izročil v angleščini napisno vlogo, ki sta mi jo pomagala pripraviti Ljubljanski turistični zavod in g. Gorazd Čad, urednik revije Kongres. Predsednik Joergensen mi je povedal, da je za organizacijo prihodnjega foruma že kar nekaj interesentov, med njimi znova tudi Italija, in da bodo našo vlogo skupaj z drugimi obravnavali na posebni seji.

Predavanja so potekala vsak dan od 9. do 18. ure. Vsak predavatelj je imel na voljo 15 minut, 5 minut pa je bilo časa za diskusijo.

Referati predavateljev

Uvodno predavanje je imel **dr. Peter Gallman**, vodja švicarskega Čebelarstva inštituta iz Liebefelda pri Bernu. Predstavil je program kontrole zdravljenja čebeljih bolezni, katerega cilj je ohraniti naravne lastnosti medu in vseh drugih čebeljih pridelkov ter preprečiti, da bi ti vsebovali ostanke zdravil. V boju proti varoji je poudarek na uporabi organskih kislin in eteričnih olj, ki naj bi sčasoma izrinili vsa sintetična zdravila. Samo popolnoma naravni čebelji pridelki lahko najdejo svoje mesto v apiterapiji.

Predsednik komisije za biologijo pri Apimondii **prof. Karl Crailsheim** je podal zanimivo primerjavo med organiziranostjo čebel in ljudi, zlasti pri njihovi obrambi pred boleznimi. Tako čebela kakor človek znata izrabiti naravne antibiotične snovi, ne-

katere pa tudi sama sintetizirata – čebela v svojem telesu, človek pa v telesu in v laboratoriju. Vsi čebelji pridelki – nekateri več, drugi manj – vsebujejo antioksidante ter antibakterijske in antivirusne substance. To je nujno potrebno, saj je notranost čebeljega panja s temperaturo 36 °C in visoko relativno vlago idealno gojišče za patogene mikroorganizme. Čebelji pridelki se v takšnem okolju lahko ohranijo dalj časa samo, če vsebujejo omenjene zaščitne snovi. To pa so hkrati tudi substance, ki človeku pomagajo ohranjati njegovo zdravje.

Mikrobiolog **dr. Stefan Bogdanov** iz Liebefelda je poudaril pomen mednarodne standardizacije čebeljih pridelkov v apiterapiji. Klasična medicina je nezaupljiva do apiterapije predvsem zato, ker posamezni čebelji pridelki vsebujejo zelo različne snovi, ki imajo antibiotične in antioksidantne lastnosti, poleg tega pa je tudi njihova količina zelo različna. Zato je predlagal, in z njim se je strinjala večina razpravljavcev, da pri prihodnji standardizaciji čebeljih pridelkov nista odločilna njihova kemična sestava niti zunanji videz, temveč antioksidantna, bakteriocidna in virocidna aktivnost. Kot primer je navedel razliko med evropskim in brazilskim propolisom. Prvega čebele po večini nabirajo na popkih topolov (po nekaterih raziskavah celo 95 %) in je rdečkaste barve, brazilskega pa na zelenih delih neke tropske rastline in je zelene barve. Kemična sestava obeh je zelo različna, vendar sta antibiotično oba skoraj enako aktivna.

Dr. Cristina Mateescu, vodja romunskega Inštituta za čebelarstvo raziskave in razvoj, je v svojem predavanju poudarila, da so v okviru predpisov, ki jih vsebujeta Codex Alimentarius in Evropska direktiva za med, že sprejeti standardi za med, ki urejajo njegovo pridelavo, predelavo in promet

Del vile Mondragone, nekdanje rezidence papežev, v kateri je potekal forum o apiterapiji

na območju EU, za preostale čebelje pridelke pa bo treba standarde še pripraviti. Nekatere države, na primer Romunija, jih že imajo, vendar veljajo samo v okviru njihovih meja. Zato je predlagala, da bi te standarde čim prej začeli pripravljati za celotno območje EU, saj to ne bo težko, kajti apiterapija, čeprav je razmeroma mlada veja medicine, razpolaga z zelo veliko količino podatkov o raziskavah »*in vitro*« in »*in vivo*«, in to tako na ljudeh kot na živalih. Vse to zbrano znanje lahko pripomore, da bi nekatere čebelje pridelke ponudili tržišču, sicer ne kot zdravilo, temveč kot posebne dodatke k hrani, ki dokazano blagodejno delujejo na človekovo telo.

Nalogo standardizacije je prevzela Mednarodna komisija za med, ki bo upoštevala parametre za določanje kakovosti in biološke aktivnosti čebeljih pridelkov. Najprej bo ocenila dozdajšnje delo na tem področju, in sicer za propolis topola (Bankova et al., 2007), cvetni prah (Campos et al., 2008) in matični mleček (Sabatini et al., 2008), potem pa bodo sledili še dodatni poskusi v različnih laboratorijih.

Zanimivo je bilo predavanje **dr. Mitsua Matsuke** z japonske univerze Tamagawa o matičnem mlečku. Japonska je v svetovnem merilu največji porabnik tega čebeljega pridelka. Poraba se nenehno povečuje, tako da je bila leta 2006 že 806 ton. Doma ga pridelajo samo še tri tone, vso preostalo količino pa uvozijo iz Kitajske. Vzrok za tako veliko porabo je skrb prebivalstva za zdravje in dobro počutje. Po predvidevanjih se bo poraba tega dragocenega čebeljega pridelka v prihodnje na Japonskem še povečevala, to pa zahteva dodatne raziskave na področju zdravja ljudi.

V zadnjih letih so Japonci na podlagi izboljšanih metod izdelali posebne standarde za surov matični mleček:

- vsebnost vode 62,5–68,5 %,
- surovi proteini 12,0–15,5 %,
- 10-OH-2-decenoična kislina več kot 1,40 %,
- kislost 32,0–53,0 ml mol/L alkalne solucije za 100 g,
- število bakterij manj kot 500/g,
- matični mleček ne sme vsebovati bakterije *Eschericia coli*.

Veliko pozornost je s svojo predstavitvijo zdravljenja multiple skleroze pri več pacientih zbudila romunska zdravnica **Cristina Aosan**. Zdravljenje je trajalo več let v kombinaciji z apipunkturo in uporabo vseh čebeljih pridelkov ter nekaterih zdravilnih rastlin. Pri multipli sklerozi se iz različnih vzrokov, ki jih je včasih zelo težko ugotoviti, pojavi

Ime vile Mondragone izhaja iz besed Monte Dragone – Zmajev hrib. Med opoldanskim kosilom pod starodavnimi arkadami je od nekod priletel roj čebel in se pred našimi očmi naselil v razpoki med kamnitimi bloki, točno nasproti reliefno upodobljenega zmaja (glej puščico). To simboliko smo razumeli kot pozdrav čebel, namenjen zbranim v tem kraju, da bi spoznali pomen njihovih proizvodov za zdravje človeštva.

poškodba mielinske ovojnice živčnih vlaken. Mielinska ovojnica je nekakšna izolacija, ki omogoča hitro in pravilno prenašanje električnih impulzov po živčnih vlaknih. Zdravnica Aosanova je vsakega bolnika obravnavala individualno. Na začetku zdravljenja s čebeljimi pridelki je moral pacient spremeniti nekatere življenjske navade, preiti na posebno dietno prehrano in obiskovati tudi psihoterapevta. Po štirih letih zdravljenja:

- so pri eni skupini pacientov klinični znaki bolezni izginiti ali skoraj izginiti,
- pri drugi skupini pa so se zmanjšali.

Proces zdravljenja multiple skleroze je dolgotrajen, vendar so rezultati spodbudni, zato bo zdravnica Aosanova svoje delo na tem področju nadaljevala še v večjem obsegu.

Opažanja in ugotovitve

Med posameznimi strokovnjaki s področja apiterapije obstajajo kar precejšnja trenja. To sem spoznal med pogovori z njimi na »štiri oči«. Nekateri znajo svoje znanje dobro izkoristiti v praksi, čeprav ta niso sad njihovih lastnih raziskovanj, temveč so jih zgolj kopirali od svojih kolegov. Z aktivnim nastopanjem v javnosti se uspešno uveljavljajo in svoji sloves tudi dobro tržijo. Zanje je značilna nekritičnost do rezultatov medicinskih raziskav, ker vse jemljejo kot čisto zlato, zato s svojim ravnanjem pogosto škodujejo ugledu apiterapije.

Ker je bil del foruma namenjen tudi kakovosti medu, zlasti nevarnosti ostankov antibiotikov, smo nekateri čebelarji predlagali pospešitev raziskovanja naravnih zdravil proti ameriški gnilobi, ki se vedno bolj širi.

Iz sklepnega poročila znanstvenega in organizacijskega komiteja Apimedita&Apiquality 2008

1. Apiterapijo lahko podpira samo kakovostno čebelarjenje.
2. Obe disciplini, apikvaliteta in apiterapija, se morata dopolnjevati in sestavljati nerazdružno celoto.
3. Poglavitni cilj je dopolnjujoče se delovanje med znanostjo in čebelarско prakso na nacionalni, evropski in svetovni ravni.
4. Zlasti je treba:
  - sprejeti kakovostne standarde, kakršni so predvideni za med, tudi za druge pridelke iz čebeljega panja, torej za pridelke, ki so uporabni kot hrana in za farmakološke namene;
  - sprejeti merila za proizvode v apiterapiji.

Na področju apiterapije so še vedno vodilni romunski znanstveniki, zlasti zdravniki. Zato ni nič čudnega, da so v Rimu predstavili največ referatov in da je bila njihova udeležba najštevilčnejša. Ne smemo pozabiti, da je bil v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja predsednik Apimondie Romun prof. Harnaj, tudi sam zdravnik in celo osebni prijatelj diktatorja Causecuja, in da mu je v Bukarešti uspelo ustanoviti prvi inštitut za raziskavo zdravilnosti čebeljih pridelkov in celo prvo kliniko na svetu za zdravljenje bolnikov izključno s temi pridelki in z zdravilnimi rastlinami. Delo romunskih pionirjev apiterapije zdaj uspešno nadaljujejo mlajše generacije zdravnikov in biokemikov. ■

S KNJIŽNE POLICE

Film: S čebelo do medu

Martin Kastelic, Bojan Kastelic in Hanka Kastelicova

Slovenskim čebelarjem je lani in v začetku tega leta naša krovna organizacija priskrbela kar nekaj dragocenih daril v obliki knjig in zgoščenk. Tako smo med drugim prejeli tudi zgoščenko s filmom »S čebelo do medu«, ki so jo posneli v studiu Sumeru – izdelava filmov, Martin Kastelic, Bojan Kastelic in Hanka Kastelicova. Verjamem, da ste si ga ogledali tudi vi in da ob njem niste ostali ravnodušni. Film je namreč posnet zelo kakovostno in je lahko tudi zelo dober učni pripomoček, tako za starejše čebelarje, ki jim pomaga osvežiti znanje, kot za mladi rod, ki se iz njega lahko veliko nauči. Gre namreč za zgodbo o čebeli, njeni vlogi v naravi in seveda o vsem, kar čebele prinesejo v panje, čebelarji pa njihov trud skrbno shranimo in ga tako ali drugače ponudimo vsem, ki jim je mar zdravo življenje. Film obravnava tudi tradicijo slovenskega čebelarstva, vire medenja, vrste medu in skrb za varno živilo. Prek predstavitve, kaj vse je mogoče narediti iz medu in drugih čebeljih pridelkov, so prikazane tudi možnosti, za kaj vse lahko koristno uporabimo čebelje pridelke. Pravzaprav celoten film prepletata ljubezen do te male žuželke in spoštovanje do njenega truda, na katerega smo

slovenski čebelarji posebej ponosni, saj se radi postavljamo s tem, da je čebelarjenje način življenja.

Film je po mojem mnenju odlična promocija čebelarstva in čebeljih pridelkov, zato bi morali poskrbeti, da bi si ga ogledali tudi porabniki teh pridelkov. Čebelarji smo zelo inovativni, zato bomo brez dvoma našli način, da ga bomo koristno uporabili, če pa bi nam ga kot zgodbo o kranjski čebeli ali kot dokumentarno gradivo o čebelarstvu uspelo posredovati vsaj lokalnim televizijam, če ne že »nacionalki«, bi bil to velik uspeh, ki bi gotovo pripomogel k boljši prodaji slovenskega medu.

Še nekaj sem opazil pri gledanju filma. Čebelarji smo radi kritični na račun pasemske čistosti kranjice, a glej ga zlomka, v filmu so prav vse čebele lepo sive. Gotovo so bili pri snemanju filma na to zelo pozorni ali pa morda čistost kranjice le ni tako velik problem, kot ga nekateri želijo predstaviti. Skratka obrtniško lepo narejen in zanimiv izdelek, za katerega si avtorji zaslužijo vse čestitke, in le želimo si lahko, da nas bo ČZS prijetno presenetila še s čim podobnim.

Stane Plut ■

Čebelarjeva opravila v AŽ- in nakladnih panjih v marcu

Besedilo in foto: Marija Sivec – Sužid

»Daleč, daleč je za naju pomlad ...«

Danes, ko pišem čebelarjeva opravila za marec, je prvi februar in zunaj sneži, kot bi se zima šele začela, ne pa, da se že poslavlja. Če članek ne bo tak, kot je treba, pripišite, prosim, to dejstvu, da v tako lepem, sneženem dnevu, ko mi ni treba nikamor in uživam v čudovitem pogledu skozi okno, pač ne morem misliti na pomlad in sonce, ki se mi ta hip zdita oddaljena kot vesolje.

Toda tudi meni se bo pomlad in s tem delo s čebelami začelo že v začetku marca, seveda odvisno od vremena. Za razliko od številnih čebelarjev, ki k čebelam ne gredo pred godom sv. Jožefa, to je 19. marca, naše čebele pregledamo in oskrbimo že precej prej, vsaj osnovno: ima/nima hrane, ima/nima zalege. Če zalege nima, jo premestimo v medišče prve naslednje družine, ki jo pregledujemo. Ne glede na to, kolikšno zalogo imajo, jim nad plodišče damo še sladkorno raztopino.

Krmljenje čebel

Ko pozimi pazimo panje, nad plodišče najprej položimo plastično folijo z vrezano luknjo v velikosti 5 x 5 cm – ta ni na sredini folije, temveč zamaknjena na eno stran –, nad njo pa še penasto gumo. Zdaj penasto gumo odmaknemo in vedro s sladkorno raztopino v razmerju 2 : 3 poveznemo na odprtino, folijo pa obrnemo tako, da je odprtina nad gnezdom. Pokrov vedra ima na sredini luknjico s premerom približno 2 cm, prek katere je prilepljen lepilni trak iz papirja, kakršnega uporabljajo pleskarji. Luknjico zapremo, preden doma napolnimo vedro, da se tekočina med prevozom ne poliva, potem pa na stojišču, s tankim žebličkom, debeline 1.5 mm, samo še nekajkrat preluknjamo papirnat trak in vedro obrnemo. Ustvari se vakuum, pri tem pa nekaj tekočine steče ven, na satje, prav toliko, da čebele najdejo izvor hrane. (Namen dvecentimetrske luknjice v pokrovu je dvojen: ko čebele vedro izpraznijo, zgrizejo trak ter očistijo in osušijo njeno notranjost, isto posodo pa lahko uporabimo tudi za pogačo.)

Na ta način čebele zelo počasi jemljejo hrano, to pa je spomladski poglavitno. Zdaj namreč ni pomembno, da čebele nakrmimo, temveč da spodbudimo njihov razvoj. Močnejše družine bodo na ta način jemale hrano hitreje, šibkeje pa počasneje ali celo tudi ne, odvisno od moči družine in njenih potreb. Poleg tega

Vedrio za spomladansko krmljenje z luknjalom

Vedra s sladkorno raztopino v panju

imajo čebele skupaj s hrano v panju tudi vodo, tako da jim v hladnih in deževnih dneh ni treba izletavati iz panja in jo iskati. Ker so vedra polprozorna, je v njih vidna gladina tekočine. Po hitrosti črpanja tekočine iz vedra lahko presodimo, kako močne družine smo izzimili.

Dokler v naravi ni vsaj minimalne paše, pri čebelah ni vidnega razvoja. Velikokrat sem sicer ugotavljala, da je spomladansko spodbujevalno krmljenje bolj ali manj jalovo početje, saj pri zaleganju pogosto ni občutne razlike. Izjema so le zelo močne družine, vendar so te so že tako ali tako močne. Tak način krmljenja se pri nas izkaže za koristnega predvsem takrat, kadar dežuje (to se pri nas dogaja pogosto; na leto pri nas

pada skoraj 4000 mm padavin, v Prekmurju pa 600 mm, torej je razmerje skoraj 1:7). Večdnevno oz. večtedensko deževje, kot se to pogosto dogaja pri nas, prekine vnos medicinine in cvetnega prahu, zato imajo čebele, seveda poleg zaloga v satju, na voljo le še vedra.

Zaleganje

Marca imajo čebele v panju že pokrito zalego. Matica je omejena s količino čebel, zato so ne glede na to, koliko bi lahko zalegla, čebele tiste, ki grejejo zalego in s prenašanjem medu ustvarjajo prostor. Jeseni so čebele znosile med v bližino gnezda in ga pokrile. Pozimi so ga nekaj, a ne dosti, pojedle, preostanek pa jim je zdaj, lahko bi rekli, v napoto in ga morajo znositi stran.

Že leta ugotavljam, da se čebele do svojega medu vedejo kot ljudje do denarja: kolikor je denarja v žepu oz. odkritega medu pri čebelah, ga porabijo, s tistim medom, ki je pokrit, pa ravnajo varčno, tako kot ljudje do svojih prihrankov in vezanih vlog v banki: raje zatisnejo pas, kot da bi jih načeli. Prav tako ravnajo čebele: raje omejijo zalego, kot da bi črpale zalogo pokritega medu. Sami jim pri tem pomagamo tako, da jim na medu okrog zalege poškodujemo pokrovce. Ta med čebele takoj prenesejo in matica zaleže večji kolobar, kot bi ga sicer. Tako lahko na istem številu satov občutno povečamo količino zalege, čebele, ki jo grejejo, pa se bodo samo nekoliko raztegnile ... Pomembno je, da poškodujemo tudi pokrovce na vencu nad zalego, po možnosti do letvice.

Med dolgoletno prakso sem ugotovila, da se čebele, če imajo nad zalego več kot 5 cm venca, med spomladanskimi, pri nas ne tako obilnimi pašami, nikakor nočejo pomakniti v medišče, prinesejo manj in svojo bero odlagajo okrog zalege, enako močne čebele, vendar brez medenih vencev, pa prinesejo precej več medu in ga odlagajo v medišče. Čebele imajo »kratek spomin« in čez zimo pozabijo, da je tudi medišče njihov prostor. Ko naletijo na oviro, kakršna

Nalivanje razredčenega medu v sat

je nesporno medeni venci, se ustavijo in medicino odložijo tja, kjer jo potrebujejo, to je ob zalego.

Urgentno krmljenje

Lahko pa se nam zgodi, da naletimo na družino, ki nima nikakršne zaloge hrane več. Taki družini ne pomaga samo vedra, treba ji je dodati medene sate z nastrganimi pokrovci, da se ne bodo trudile še z odkrivanjem medu. Če takih satov nimamo, nam ostane samo še nalivanje goste medene tekočine v sate. Zamudno delo, vendar bo vztrajnost poplačana.

Ta čas je v panju potrebna večja zaloga hrane kot pozimi, kajti če so čebele pozimi zase porabile povprečno 1 kg na mesec, zdaj za zalego porabijo občutno več. Tista količina hrane, ki smo jo čebelam dali lani poleti in jeseni, se obrestuje šele zdaj. Sredi marca je v panju približno toliko zalege kot čebel, ko zacveti iva, pa se število zalege poveča za trikratno število čebel. Vsa zalega in vse izležene čebele se hranijo iz lanskih zaloga, pašo, ne glede na to, kako izdatna je, pa lahko izrabi le peščica starih čebel. Znano je, da kranjica skoraj preneha zalegati, če v zalogi nima vsaj 5 kg hrane, za normalno življenje pa potrebuje še precej več.

Marca čebele še vedno dobijo dovolj vode za svoje potrebe na rosi, vendar ni nič narobe, če jim kljub temu že zdaj postavimo z mahom pokrit napajalnik, da se počasi navadijo na stalen vir vode. Tej vodi dodamo še sol (1%). Zdi se mi, da čebele raje jemljejo takšno vodo.

Marca dnevi še niso tako topli, da bi pri panjih lahko mečkali, zato mora biti vsak poseg v panj hitro opravljen. Vedno in povsod velja, da kar ni narejeno, ni narejeno, in kar je narejeno prepozno, je tako, kot da ni narejeno. Pri čebelah se pogosto izkaže, da je nekoliko prezgodaj v resnici narejeno ravno pravi čas. Če čebele dobro poznamo, če vemo, kdaj hočejo kaj narediti in če znamo to izrabiti, nam bodo celo leto služile kot najzvestejši hlapi ali najboljši prijatelji. Ali pa bomo z vsem zamujali in robantili, kakšne sitnosti imamo z njimi. ■

Sat s poškodovanim medenim vencem

Veterinarski nasveti za marec

Besedilo: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., VF - NVI, enota Maribor; mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., VF - NVI, enota Nova Gorica

Marec je eden izmed tistih mesecev, v katerih nas vreme lahko preseneti. To je lahko sončno in že kar toplo, lahko pa se zgodi, da sneg pobeli naravo za več dni.

Ob lepih sončnih dnevih bomo čebelje družine opazovali na bradah panjev, in ko bo temperatura primerna, bomo izvedli tudi prvi spomladanski pregled čebeljih družin. Že ob prvih izletnih dnevih smo lahko ugotovili moč čebelje družine, tudi če katera ni izletavala. Zato bomo zdaj najprej pregledali močne in živalne družine, pogledali zalego, ki mora biti strjena in z vencem hrane, če bo treba, pa ji bomo k zalegi dodali sat z medom ali dodali hrano. Vedeti moramo, da ob morebitni občutnejši ohladitvi čebelja družina ne bo zapustila zalege in da lahko umre, če ne bo prišla do hrane. Pri šibkejših družinah bomo poiskali vzrok (huda gniloba čebelje zalege, nosestavost, varoza, poapnela zalega, starost matice ...) in ga skušali odpraviti.

Tudi če je družina odmrla, moramo poiskati vzrok izgube (padec matice jeseni ali med zimskim zatiranjem varoj, huda gniloba čebelje zalege, varoja, nosestavost, lakota ...). Tak panj moramo mehanično očistiti, razkužiti z 2–3-odstotnim natrijevim lugom in ga temeljito sprati s čisto vodo. Satje izločimo (sežgemo). Tako pripravljen panj je primeren za naselitev nove čebelje družine z novimi satnicami. Če vzroka šibkosti ali propada družine ne morete ugotoviti sami, se posvetujte z vašim veterinarjem.

Če okolico panjev pobeli sneg, ne bo odveč nasvet, da na brade panjev položite sneg ali jih zasenčite, lahko pa natočite tudi vodo v pitalnik. Po snegu pred čebelnjakom nasujte drobir, kajti v lepem sončnem dnevu bodo čebele priletele na plano ter iskale vodo, vsaka čebela, ki bo padla v sneg, pa bo izgubljena.

Čeprav je čas zimskega zatiranja varoj že za nami, naj se tokrat še enkrat ustavimo pri tem zelo pomembnem obdobju. Poglavitni podatek za vsakega čebelarja je število odpadlih varoj po zadnjem zimskem zatiranju. Pomembno je poznati približno število varoj, ki so v začetku nove

sezone v naših panjih. Prav v tem sta največja pomanjkljivost in vir večine težav, s katerimi se spopadamo v boju z varojami. Zaradi previsokega začetnega števila varoj tudi vsi nadaljnji ukrepi ne obrodijo pričakovanih sadov.

V programu zatiranja varoj svetujemo, da v treh tednih po zadnjem zatiranju v družini ne odpade več kot 100 varoj. Zakaj prav to število in ne več?

Za zimsko zatiranje varoj priporočamo uporabo oksalne kisline (kapanje oz. pršenje po navodilu veterinarja) ali Perizin. Ko v družinah ni zalege, lahko pri uporabi teh sredstev pričakujemo povprečno več kot 90-odstotno učinkovitost. Po zatiranju ostane v družini povprečno do 10 odstotkov varoj. Če odpade 100 varoj, jih ostane 10 in z njimi bomo začeli novo sezono. Po znanih podatkih se število varoj podvoji približno vsakih 30 dni. Poglejmo, kakšen bi bil približen številčni razvoj, če ostane 10 varoj, in kakšen, če jih ostane 50.

Znano je, da se prag škodljivosti varoj nenehno znižuje. Po našem mnenju je zgornja meja števila varoj v družini v začetku avgusta, torej pred poletnim zatiranjem, od 1000 do 1500.

Zato še enkrat priporočamo štiri stvari:

1. Po zadnjem zimskem zatiranju preverite število odpadlih varoj. Še vedno je veliko čebelarjev preveč strah pred odpiranjem panjev v tem obdobju.
2. Število odpadlih varoj preverite s pravilno izdelanimi testnimi vložki, pri katerih so rezultati zanesljivi. Še vedno je v uporabi veliko nepravilno izdelanih testnih vložkov, ki čebelam omogočajo odstranjevanje odpadlih varoj.
3. Da zimsko zatiranje izvedete z oksalno kislino (s kapanjem oz. pršenjem po navodilu veterinarja) ali s Perizinom, za katerega je znana povprečna učinkovitost.
4. Če v posamezni družini odpade več kot 100 varoj, se z veterinarjem posvetujte o dodatnih ukrepih.

Če ste to zelo pomembno fazo pri zatiranju varoj že izpustili in tega podatka ne poznate, svetujemo, da začnete aprila spremljati število naravno odpadlih varoj.

Januar	Februar	Marec	April	Maj	Junij	Julij
10	20	40	80	160	320	640
50	100	200	400	800	1600	3200

Edinstveni produkt in priložnost za Slovenijo

Besedilo: **Tanja Arih**, Aritours Maribor, pooblaščenca agencija za organizacijo izletov s strani Čebelarke zveze Slovenije

Slovenija se od drugih držav konkurentk na področju turizma razlikuje po tem, da je majhna in varna, lahko dostopna, zelena in čista, kulturna in gostoljubna dežela, dobro organizirana in kakovostna turistična destinacija. S svojo pestro in raznovrstno ponudbo, bogato naravno in kulturno dediščino, skrbjo za zdravje in zdrav način življenja zadovoljuje potrebe in želje sodobnih turistov, to pa ji daje konkurenčno prednost pred številnimi državami na evropskem trgu. Vendar vse te značilnosti ne zagotavljajo dovolj trdne dolgoročne konkurenčne prednosti. To prednost oziroma tržno učinkovitost bo Slovenija dosegala z nečim, po čemer se razlikuje od drugih.

Gojenje čebel v Sloveniji ni samo pridobivanje medu, ampak veliko več. Je način življenja, je doživetje, pa tudi pristen, edinstven ter razmeroma neopazen »proizvod oz. priložnost« Slovenije. Tega se dobro zavedajo vsi slovenski čebelarji, pa tudi ČZS in zaposleni v agenciji Aritours, skratka vsi, ki smo videli priložnost v združitvi čebelarstva s turizmom. Ker je čebelarstvo v Sloveniji način življenja, je to tudi izjemna priložnost, da obiskovalcem ponudimo nekaj resnično prvinskega!

In kaj je tisto, zaradi česar lahko trdimo, da smo prav Slovenci pionirji na področju čebelarstva?

- Najprej je to naša kranjska čebela (*Apis mellifera carnica*) ali sivka, kot jo radi imenujemo, zaradi katere se je čebelarstvo pri nas sploh začelo razvijati. Kranjska čebela je namreč ena izmed treh najkakovostnejših ras na svetu in slovi po svoji krotkosti, mirnosti in medonosnosti.
- Gotovo je pri tem pomembna tudi čustvena navezanost na čebele, saj verjetno ni naroda na svetu, ki bil čustveno bolj navezan na čebele, kot smo prav Slovenci.
- Sledi dejstvo, da so med tisoč Slovinci kar štirje čebelarji – tudi to je edinstven primer v svetu.
- Pri tem ne smemo prezreti niti velikih imen slovenskih čebelarjev: Antona Janše, prvega čebelarkega učitelja, ki ga je na ta položaj na Dunaju imenovala sama cesarica Marija Terezija in ki je prvi predstavil čebelarje svetu; Petra Pavla Glavarja – duhovnika in velikega čebelarja, ki je pri nas odprl svojo čebelarško šolo; dr. Filipa Terča –

utemeljitelja apiterapije, po katerem je poimenovan svetovni dan apiterapije, in drugih.

- Upoštevanja vredna je tudi bogata tradicija (panji kranjiči, poslikava panjskih končnic, izdelki iz lectovega testa, poslikani čebelnjaki, ki so prave galerije na prostem ...).
- K vsemu temu svoje prispeva tudi velika odmevnost odlično organiziranega svetovnega čebelarkega kongresa Apimondia 2003 v Sloveniji.
- Konec koncev pa to potrjuje tudi zbornik »Slovenija – dežela odličnih čebelarjev«, ki je preveden v tri tuje jezike, predelan v zgibanke pa v štiri tuje jezike, zato bo brez dvoma pripomogel k večji prepoznavnosti Slovenije kot dežele odličnih čebelarjev.

Kaj zahtevajo najnovejši trendi in smernice v svetovnem turizmu?

- Preskok od »storitvene« ekonomije k ekonomiji »doživetja«,
- povpraševanje po pristnih doživetjih,
- premik od klasičnih k novim turističnim destinacijam,
- skrb za zdravje in zdrav način življenja ter
- ohranjanje narave.

Vsi te usmeritve so posledica spremembe sloga in načina življenja, zaradi katerih se porajajo vedno nove potrebe, kot so potreba po varnosti, po več krajših, a izpopolnjenih oddihih, po optimizaciji časa na potovanjih. Povečevanje zavesti o vrednosti zdravja in zdravega načina življenja spodbuja povpraševanje po aktivnih in doživetih počitnicah, neokrnjeni naravi in do okolja odgovornih destinacijah. Povečalo se je povpraševanje po destinacijah, na katerih bodo glavno vlogo odigrali narava in ljudje oziroma v našem primeru čebele in čebelarji.

Čebelarški turizem je produkt, ki je novost tako v slovenskem kot tudi svetovnem merilu. Temelji na razvoju avtentične in povezane čebelarkega ponudbe, ki izvira iz tradicije in lokalnih posebnosti. Prav zato lahko trdimo, da čebelarstvo predstavlja priložnost oz. izziv za slovenski turizem s pomočjo katerega lahko Slovenija doseže edinstveno prepoznavnost v svetu.

Več o čebelarških turističnih poteh na: www.visit-slovenia.si ali tanja.arih@aritours.si ■

Obisk Apimondie

Na svetovni čebelarški kongres APIMONDIA 2009, ki bo v Montpellieru v Franciji, bomo potovali s posebnim letalom in avtobusom v dveh skupinah. Program obeh skupin bo enak, le da bo program druge skupine potekal po nasprotnem vrstnem redu. Zaradi tega se druga skupina tudi ne bo mogla udeležiti slovesnega odprtja Apimondie.

1. termin: od 13. do 17. septembra (avtobus + letalo),
2. termin: od 17. do 21. septembra (letalo + avtobus).

Cena 5-dnevnega potovanja je 559 €. Prijave sprejemamo v agenciji Aritours! Prijavite se čim prej, saj je število prostih mest omejeno. Cena ne vključuje letališke takse in vstopnine za predavanja v okviru Apimondie.

Program potovanja z avtobusom in letalom:

1. dan: Slovenija-Italija, med potjo obisk čebelarja.
2. dan: Italija-Monako-Azurna obala (Francija)-Nimes, parfumerija Fragonard in obisk čebelarja.
3. dan: Nimes-Montpellier, odprtje Apimondie.
4. dan: Montpellier-obisk Apimondie, izlet v narodni park Camarque ali v letovišče in navtično središče Grand Motte, obisk vinske kleti in degustacija provansalskega vina.
5. dan: Montpellier - vrnitev z letalom v Slovenijo.

Za programe pokličite v agenciji Aritours, tel. št.: 02/252 16 19, ali pišite na info@aritours.si. Program si lahko ogledate tudi na: www.aritours.si.

Sejem Turizem in prosti čas

Na Gospodarskem razstavišču je od 22. do 25. januarja potekal sejem Turizem in prosti čas. Ker je želela ČZS obiskovalcem predstaviti slovensko čebelarstvo, je na svoji stojnici pripravila zanimiv program. Z obiskovalci smo se pogovarjali o pomembnosti čebel pri opravljanju rastlin, o kakovosti čebeljih pridelkov ter o njihovi predelavi v tržno zanimive izdelke. Obiskovalci so na stojnici lahko degustirali različne vrste slovenskega medu in kar nekaj obiskovalcev ni vedelo, da v Sloveniji obstaja toliko vrst medu.

V prvih treh dneh smo delovali in promovirali čebelarstvo na stojnici, četrti dan pa smo razstavljalcem razdelili zgibanke. Na sejmu so sodelovali tudi čebelarji ter ob tej priložnosti predstavili čebelarsko dejavnost, čebelarsko turistično ponudbo in čebelje izdelke. To so bili: Silvo Posl, Marko Cesar, Jožef Kokalj z družino in harmonikarjem ter Andrej in Aleksander Kisilak. Na prireditvi je veliko zanimanja vzbudil zabavno-poučen nastop čebelarja in čebelice, ki sta se pogovarjala o medsebojnem življenju, pomembnosti čebel in ozaveščenosti človeka.

S takšno predstavitev slovenskega čebelarstva smo želeli vplivati na povečanje porabe slovenskega medu na prebivalca in s tem tudi na povečanje prodaje medu na domu, tako pri

Foto: Janez Kert

»malem« kot tudi pri večjem čebelarju, ki se tržno ukvarja s prodajo medu. Prav tako želimo, da bi se cena medu še zvišala in približala povprečnim cenam v prodaji na drobno drugod po Evropi, npr. ceni avstrijskega medu, ki stane 8 € za kg, ali italijanskega, ki stane več kot 8,5 € za kilogram.

Janez Kert

V Logatcu med prvimi

Do zdaj še ne vemo, na čigavo pobudo je bila v Lazah pri Logatcu ustanovljena prva čebelarstva organizacija v takratnem logaškem okraju. Bolj jasno in znano pa nam je, da smo junija 2008, sicer pod naslovom »Sto let čebelarstva društva Logatec« z lepo pripravljeno prireditvijo praznovali častitljivo 103-letnico organiziranega čebelarjenja na Logaškem.

Začetniki čebelarjenja v Logatcu (učitelji, župniki, trgovci) so se sicer že prej vključevali v stanovsko organizacijo, predvsem v Ljubljani, leta 1905 pa so skoraj sočasno (v dveh dneh) ustanovili čebelarstva družine v Žireh, Borovnici in Logatcu. O tem je poročal tudi Slovenski čebelar. Ob tem je zanimivo, da sta bili čebelarstva društva Logatec in Žiri pozneje dalj časa skupaj pod takratno »logaško občinsko kapo«, še pozneje pa so Žirovci zaradi takratnih »aktualnih in lokalnih« interesov prešli v okvir škofjeloške občine. Je morda v tem kaka podobnost z novodobno regionalizacijo Slovenije, saj ta čebelarjem zaradi interesnih – žal povsem lokalnih – razdelitev tudi zdaj ne obeta najboljših rešitev?

Med prvo in drugo svetovno vojno je čebelarjenje na tem območju tako kot drugod zamrlo, a kak panj čebel za kmečkimi hišami je kljub temu prinesel toliko medu, da vsaj pomanjkanja sladkorja ni bilo toliko občutiti.

Po drugi svetovni vojni se je okreplil pomen čebelarjenja, zato se je ta dejavnost tudi precej razvila. Na takratnih logaških kmetijah, ki niso poznale fitofarmaceutskih sredstev, umetnih gnojil, siliranja oziroma zgodnje košnje in še kakih drugih novodobnih »priboljškov«, je bilo čebelarjenje kar uspešno, tako da mi je eden takratnih največjih čebelarjev v Logatcu Karel Čepon ob neki priložnosti dejal: »Veš, muha ne da kruha ...«, a je po krajšem premisleku dodal: »Ampak meni je dala hišo!«

V Logatcu je na osnovni šoli nekaj časa deloval tudi čebelarsti krožek, ki ga je vodil g. Rojc

Foto: Franc Brus

Predsednik ČZS g. Boštjan Noč in predsednik ČD Logatec g. Tone Žakelj na proslavi stoletnice društva ob podelitvi odličja Antona Janše I. stopnje društvu

(tako teoretični kot tudi praktični del v šolskem čebelnjaku). Škoda, da je ta način prenosa tradicije zamrl in da tudi šolskega čebelnjaka ni več.

V zadnjih letih ostaja število članstva približno enako: osemdeset članov in članic oziroma kakšen več ali manj, s čimer smo zadovoljni, saj se število članov v večini društev iz različnih razlogov zmanjšuje.

Društvo prireja za člane izobraževalne seštanke – predvsem s področja boja proti varozi, pomaga jim pri nakupu sladkorja, sem in tja organizira izlet, v katerega vključi tudi ogled čebelarstev, spopada se z administracijo (predpisano seveda!), lani pa je bilo zelo veliko dela in truda vloženega v praznovanje stoletnice društva: izdali smo zgibanko društva, organizirali razstavo starih čebelarstev in literature, proslavo smo spremljali multimedijško, pripravili pa smo tudi uspešno čebelarstvo veselico s srečelovom, o čemer priča »priložnostna gasilska« fotografija čebelarjev.

Miro Leskovec, tajnik ČD Logatec

Foto: Arhiv ČD Logatec

Občni zbor – Laze 1908

Foto: Franc Brus

Logatec – junij 2008

9. pomursko ocenjevanje medu

Devetega pomurskega ocenjevanja medu 13. novembra 2008 so se udeležili čebelarji iz Slovenije in tujine, ki so v ocenjevanje poslali 67 vzorcev medu – 11 vzorcev je bilo iz Hrvaške, štirje iz Avstrije ter 52 iz Slovenije (43 vzorcev je bilo iz Pomurja, devet pa z drugih območij Slovenije). Največ je bilo vzorcev akacijevoga, cvetličnega in kostanjevega medu.

V soboto, 13. decembra 2008, so bila v prostorih Biotehniške šole v Rakičanu podeljena tudi priznanja pomurskega ocenjevanja medov. Podelila sta jih predsednik ČZDP dr. Stanko Kapun in direktor KGZS – Zavod Murska Sobota g. Franc Režonja. In kako so se »odrezali« medovi? Zlato priznanje je prejelo 18 vzorcev, 23 jih je prejelo srebrno, 17 pa bronasto priznanje. Najvišjo oceno – 31,35 točke in s tem naziv »šampiona« pomurskega ocenjevanja za leto 2008 – je dosegel vzorec akacijevoga medu, ki so ga nabrale čebele čebelarja Cvetka Komica iz Vipolž. Naziv šampiona na pomurskem ocenjevanju medov je g. Komic prejel že drugič, zato mu še prav posebej čestitamo. Čestitamo tudi vsem drugim dobitnikom priznanj in plaket.

Kot ugotavljamo, so čebelarji v ocenjevanje poslali visoko kakovostne medove, tudi »zunanji« videz

Foto: Lidija Matavž

vzorcev je iz leta v leto boljši. To pa je tudi eden od ciljev ocenjevanja. V nekaj vzorcih je komisija opazila vsebnost voska, to pa bo treba še popraviti. Pri kar nekaj vzorcih pomurskih medov je bilo opaziti tudi vsebnost medu oljne ogrščice, zato so verjetno tokrat ocene za pomurske medove nekoliko slabše. Vsekakor komisija ni imela lahkega dela, kljub temu pa ga je opravila zelo kakovostno in korektno!

*Franc Tratnjek,
predsednik ocenjevalne komisije*

Hrvaška čebelarska zveza
Čebelarska društva Vukovarsko-sremske in
Brodsko-posavske županije
Zveza čebelarjev Osiješko-baranjske županije
Visoka šola J. J. Štrosmajer fakultete za kmetijstvo v Osijeku in Vinkovcih
Hrvaški veterinarski inštitut, Veterinarski zavod iz Vinkovcev
Zdravstvena in veterinarska šola dr. Andrija Štampar iz Vinkovcev

ORGANIZIRAJO

MEDNARODNI

Čebelarski sejem opreme in čebeljih pridelkov
ter strokovno znanstveno posvetovanje

6. ČEBELARSKI DNEVI VINKOVCI 2009.

Prireditev bo potekala 13. in 14. marca 2009
v prostorih Športnega parka Lenije v Vinkovcih
pod pokroviteljstvom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vode
Hrvaška gospodarska zbornica
Vukovarsko-sremske županije in mesta Vinkovci.

www.pcelica.hr

Za silvestrovo so »morale rajati« tudi čebele

Ko se srečujem s kolegi čebelarji iz vseh krajev po Sloveniji, nam beseda največkrat steče o naših marljivih čebelicah. Lani smo se seveda največ pogovarjali o pomorih čebel zaradi različnih škropiv, ki jih uporabljajo v intenzivni kmetijski pridelavi, in zaradi izpustov škodljivih snovi iz industrijskih obratov v ozračje, pa tudi o odmrtnju čebeljih družin zaradi varoj. Vse to je pomembno prispevalo k velikim izgubam čebeljih družin po celotni Sloveniji. V vseh teh pogovorih sem se vedno rad malce pohvalil, da živim na koščku neokrnjene narave med Storžičem in Krvavcem, v dolini reke Kokre, kjer ni industrije in tudi ne intenzivnega kmetijstva, zato so me take čebelarske katastrofe za zdaj obšle.

V tem zimskem času naše marljive delavke potrebujejo največ miru in tišine, da si naberejo novih moči za dober spomladanski razvoj in posledično za oprashaevanje in druga dela v naravi, ki so še kako nujna za preživetje človeštva.

Ves napor čebelarjev za mirno prezimovanje čebel v naših čebelnjakih pa je lahko zaman, saj se v zadnjih letih v obdobju božično-novoletnega praznovanja vse pogosteje pojavljajo prave kanonade petard in raket, in to, žal, v neposredni bližini čebelnjakov.

Zadnji dan starega leta 2008 sem kot po navadi obšel moje čebelnjake, da bi preveril, ali je vse v redu (bilo je zelo mrzlo). Čebele so mirovale in niti na misel jim ni prišlo, da bi se pokazale iz panjev. Zaželel sem jim: »Preživite mirno najdaljšo noč v letu, moje čebelice.« Žal se te želje niso uresničile, saj je bilo že ob prvem mraku slišati poka petard in raket, ki so parali nočno tišino okrog mojih čebelnjakov in se iz ure v uro stopnjevali. Najhuje je bilo seveda ob polnoči. Tedaj po navadi dežujejo čestitke in dobre želje, a v mojih mislih so bile čebele in zle slutnje o tem, kaj se z njimi

Foto: Jožef Koki

Žalosten jutranji prizor po burni noči

dogaja, saj so rakete padale v neposredno bližino čebelnjakov. V zgodnjih jutranjih urah sem bil spet pri čebelah, saj mi nočno početje ni dalo miru. Na moje razočaranje in z bolečino v srcu sem ugotovil, da so zaradi pokov in zračnih vibracij, ki pri tem nastanejo, čebele ponoči množično izletavale iz panjev ter zaradi nizkih temperatur padale na tla in mučno umirale v snegu.

Občutkov žalosti, ki so me prevevali ob prizoru okrog čebelnjaka, ne bi privoščil niti tistim, ki so jih s svojo objestnostjo povzročili. Tudi zdaj, ko pišem te vrstice, rakete še vedno ležijo okrog čebelnjakov in sprašujem se, ali jih bo sploh kdo odstranil in očistil okolico.

Te besede pišem v poduk in opomin, da se to ne bi več dogajalo na krajih, kjer lahko tako početje povzroči zelo veliko škodo. Upravičeno se bojim, kaj bo v panjih, saj jih zaradi mraza zdaj še ne morem odpirati. Dokaz za nočno izletavanje je tudi to, da v dneh, ko je pokanje prenehalo, pred panji ni bilo več videti novih mrtvic. Z upanjem v boljšo in mirnejšo prihodnost v slovenskem čebelarstvu ...

Jožef Koki, predsednik ČD Preddvor

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR
Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10
Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, sobota od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU
Tyrševa 26, Maribor
Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:
Pon.: 9h - 13h in 15h - 18h   Čet.: 9h - 13h
Tor.: 9h - 13h   Pet.: 9h - 13h in 15h - 18h
Sre.: 9h - 13h in 15h - 18h
Sobota, nedelja, prazniki zaprto

V naših enotah vam nudimo:

- čebelarsko opremo in pribor
- zaščitno opremo in pribor za čebelarje
- darilno embalažo
- čebelarsko literaturo
- stekleno, kartonsko, keramično in plastično embalažo
- sladkor, sladkorne pogače
- voščene satnice vseh velikosti
- vse vrste čebeljih pridelkov
- lesene satnice za satnice
- kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov

GSM: 051/348-426 / e-mail: jana.pp@amis.net

Možnost naročanja prodajnih artiklov (po telefonu, faksu, e-pošti), po povzetju, na prejemnikove stroške.

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Obisk pri prvi dami

Soproga predsednika Republike Slovenije gospa Barbara Miklič Türk je v sredo, 11. februarja 2009, sprejela predstavnike Čebelarke zveze Slovenije, ki smo jo zastopali predsednik ČZS g. Boštjan Noč, tajnik ČZS g. Anton Tomec in vodja Javne svetovalne službe v čebelarstvu ga. Lidija Senič.

Pogovarjali smo se o pomenu čebelarstva in kranjske čebele, pri tem pa poudarili predvsem pomembnost ozaveščanja otrok in staršev o ugodnih vplivih čebeljih pridelkov na počutje in zdravje ljudi. Predstavili smo ji tudi dobrodelno-izobraževalno akcijo »Za zajtrk med slovenskih čebelarjev« in »Dneve apiterapije«, ki ju vsako leto (so-)organizira ČZS. Gospa Miklič Türk podpira oba projekta, zato se bo dejavno vključila v omenjeno dobrodelno-izobraževalno akcijo in se v enem izmed vrtcev udeležila medenega zajtrka.

Ob koncu je poudarila, da živimo v obdobju, ko je treba veliko pozornosti namenjati ohranjanju čistega in zdravega okolja ter da smo čebelarji pri tem zelo pomemben člen. Kot je zagotovila, bo tudi sama po svojih močeh pomagala ohranjati slovensko čebelarstvo in kranjsko čebelo.

Lidija Senič

Foto: Urad predsednika Republike Slovenije

Na fotografiji od leve proti desni: g. Boštjan Noč - predsednik ČZS, gospa Barbara Miklič Türk - soproga predsednika Republike Slovenije, ga. Lidija Senič - vodja Javne svetovalne službe v čebelarstvu, g. Anton Tomec - tajnik ČZS, g. mag. Franc Hočevar - svetovalec predsednika za zdravstveno in socialno varstvo ter humanitarna vprašanja

Prodaja krmnih pogač

Vse čebelarje in čebelarke obveščamo, da drugi del trditve, zapisane v komercialnem obvestilu »Apis M&D obveščča« in objavljene v SČ št. 2, februar 2009, na str. 66, ki se glasi: »... krmne pogače za prehrano čebel, katerih proizvodnja in prodaja je kot edina pod nadzorom VURS«, ni točen. Na netočnost so nas prijazno opozorili iz podjetja Logar trade, d.

o. o., ki je pod nadzorom VURS-a že vse od začetka poslovanja s krmo čebel.

Vsem čebelarjem in čebelarkam hkrati priporočamo, da se pred nakupom kakršne koli krme za čebele pri katerem koli trgovcu pozanimate, ali so pod nadzorom VURS-a vsi obrati, ki so nosilci dejavnosti poslovanja s krmo.

Uredništvo SČ

Obvestilo

Apis M&D, d.o.o., Vrhnika (čebelarstvo Debevec Vrhnika). Potrdilo o vpisu v evidenco obratov nosilcev dejavnosti na področju krme, Dokumenti št. 34450-85/2008/4/7/8, Določila 9(2). Člena uredbe Evropskega parlamenta in Sveta ES številka 183/2005.

Obveščamo vse čebelarje, da smo 12. 12. 2008 od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Veterinarska uprava RS OU Postojna, pridobili vsa potrebna dovoljenja za proizvodnjo krmnih pogač (mešanic) za krmljenje čebel, skladiščenje posamičnih krmil, skladiščenje krmnih mešanic, prevoz posamičnih krmil, prevoz krmnih me-

šanic, prodajo posamičnih krmil, in prodajo krmnih mešanic.

S tem obvestilom preklicujemo Obvestilo VURS-a, objavljeno v Slovenskem čebelarju št. 7-8/2008, v katerem nam VURS prepoveduje proizvodnjo in prodajo v promet krme (pogač) za prehrano živali.

Čebelarje obveščamo, da lahko pri nas kupijo kvalitetne krmne pogače za prehrano čebel, katerih proizvodnja in prodaja je v Sloveniji pod nadzorom VURS.

APIS M&D d. o. o.,
Vrhnika, direktor Marko Debevec

Razpis za 9. vseslovensko ocenjevanje medenih pijač

Roka za prijavo in dostavo vzorcev z izpolnjeno prijavnico sta:

- za medena žganja in medene likerje: najpozneje do **3. aprila 2009**,
- za medice in medene penine: najpozneje do **24. aprila 2009**.

Za medena žganja in medene likerje je treba oddati dve enoti s prostornino po 500 ml, za medice štiri enote s prostornino najmanj po 375 ml za popolno analizo oziroma tri enote za delno analizo, za medene penine pa dve enoti po 750 ml.

Razglasitev rezultatov s podelitvijo odličij bo v Mariboru, udeleženci bodo vabljeni z vabilom. Analize in rezultate ocenjevanja bodo udeleženci dobili takoj po končanem ocenjevanju junija 2009.

Ob prijavi je treba plačati 40 € za vsak vzorec medenega žganja ali medenega likerja. Udeleženec prejme za vsak vzorec analizo, ki je potrebna v javnem prometu. Za vsak vzorec medice je treba ob prijavi plačati 45 € za popolno analizo (ki je potrebna v javnem prometu) ali 25 € za delno analizo (samo alkohol in sladkor refraktometrično). Za vzorec medene

penine je treba ob prijavi plačati 60 € za popolno analizo oz. 35 € za delno analizo.

Medene pijače bo komisija ocenjevala na podlagi veljavnega pravilnika, ki je na ogled na sedežu Društva izdelovalcev medenih pijač v Mariboru in na sedežu ČZS, lahko pa ga dobite tudi po elektronski pošti. Prijavnice lahko dobite na ČZS, na ČZD Maribor ali na spletni strani www.czs.si. Prijavnico, ki je tudi priloga tega besedila, pa si lahko tudi fotokopirate in razmnožite.

Vzorce medenih pijač lahko oddate osebno, in to v sredo, **25. marca**, ter v sredo, **1., 15. in 22. aprila**, od 15. do 17. ure na sedežu ČZD Maribor, ali pa jih pošljete po pošti na naslov: Trgovina JANA, Streliška cesta 150, 2000 Maribor.

Stroške ocenjevanja lahko plačate v gotovini oz. jih nakazete na TRR št. SI56045150001543390 pri NKBM.

Kontaktna oseba za vse dodatne informacije je g. Marko CESAR, tel. 041/609 348.

*Marko Cesar,
predsednik Društva izdelovalcev medenih pijač*

IME IN PRIIMEK PRIDELOVALCA: _____

ULICA IN HIŠNA ŠTEVILKA: _____

POŠTNA ŠTEVILKA IN KRAJ: _____

TEL.: _____, ELEKTRONSKI NASLOV: _____

ČEBELARSKO DRUŠTVO: _____

VRSTA MEDENE PIJAČE (ustrezno obkroži):

medica,   aromatizirana medica,   medena penina,   peneča medica,
medeno žganje,   medeni liker,   medeni liker z dodatki

VRSTA MEDU, LETO PRIDELAVE: _____

VRSTA DODATKOV: _____

ODDANI VZOREC (ustrezno obkroži):

3 x 375 ml medice – delna analiza, 25,00 €

4 x 375 ml medice – popolna analiza, 45,00 € 2 x 750 ml medene penine – delna analiza, 35,00 €

2 x 750 ml medene penine – popolna analiza, 60,00 €

2 x 500 ml medenega žganja, medenega likerja ali medenega likerja z dodatki, popolna analiza, 40,00 €

Stroške ocenjevanja lahko plačate v gotovini oz. na TRR št. SI56045150001543390 pri NKBM.

Izjavljam, da razpolagam s _____ litri prijavljenega vzorca. Za žganja in likerje je najmanjša količina 20 l, za medice in penine pa 40 l. Prijavnico je treba oddati za vsak vzorec posebej.

KRAJ IN DATUM: _____ PODPIS: _____

Popravek

V članku »Čebelarški krožek OŠ Ljutomer«, objavljenem v Slovenskem čebelarju, št. 2, februar 2009, str. 70, smo pomotoma navedli napačne informacije o nekaterih osnovnih šolah. OŠ Stročja vas, OŠ Cezanjenci in OŠ Mala Nedelja namreč niso podružnične šole, temveč samostojne šole s svojimi čebelarskimi krožki.

Uredništvo

Izredna seja upravnega odbora ČZS in PRO

V prostorih ČZS je bila 28. januarja 2009 popoldne prva izredna seja upravnega odbora ter sveta Priznane rejske organizacije. Seje se je udeležilo 17 članov upravnega odbora ter 8 članov sveta Priznane rejske organizacije, poleg njih pa tudi vsi člani nadzornega odbora ter nekateri predstavniki območnih čebelarских organizacij.

Na podlagi vabila so se seje udeležili še: g. prof. dr. Milan Pogačnik – minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, g. Branko Ravnik – direktor Direktorata za kmetijstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), g. Matjaž Kočar – direktor Direktorata za varno hrano pri MKGP, ga. dr. Vida Čadonič Špelič – generalna direktorica Veterinarske uprave RS, ga. mag. Katarina Groznik – direktorica Fitosanitarnе uprave RS, ga. dr. Jelka Zabavnik Piano – predstojnica VF-NVI, g. Ciril Smrkolj – predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in g. Jernej Kovač – tiskovni predstavnik MKGP.

Izredna seja je bila namenjena obravnavi ukrepov, ki jih je za preprečevanje pomorov čebel zaradi upo-

Foto: MB

rabe FFS predlagalo MKGP, in letošnjemu enotnemu programu zatiranja varoj.

Celoten zapisnik 1. izredne seje je objavljen na spletni strani ČZS: www.czs.si, na vpogled pa je tudi v tajništvu ČZS.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Razstava ČD Radlje ob Dravi

Čebelarско društvo Radlje ob Dravi je v okviru občinskega praznika v petek, 19., in v soboto, 20. septembra 2008, v dvorani ARS kulturnega doma Radlje ob Dravi pripravilo razstavo čebelarске opreme in čebelarских pridelkov.

Prvi dan je svetovalc specialist za varno hrano g. Tomaž Samec predaval o čebelarstvu in čebeljih pridelkih. Predavanja se je udeležilo približno 40 obiskovalcev, od tega 15 čebelarjev, ki so predavatelju zastavili kar nekaj aktualnih vprašanj s področja čebelarstva. Glede na temo smo se z g. Samcem dogovorili, da bomo na tem področju še sodelovali, seveda pa bo njegovo predavanje namenjeno zlasti čebelarjem.

V dveh dneh so si razstavo ogledali številni obiskovalci, še posebej prvi dan, ko si jo je med drugimi ogledalo približno 120 učencev Osnovne šole Radlje ob Dravi. Med prvimi si je razstavljeno opremo in čebelarске pridelke ogledal župan občine Radlje ob Dravi g. Alan Bukovnik, ki je bil na letošnjih državnozborskih volitvah izvoljen za poslanca državnega zbora. Ob obisku je predsedniku ČD Radlje Jožefu Knezu izročil plaketo in zahvalo za sodelovanje na prireditvi ter za odlično predstavitev čebelarstva. Razstavo so obiskali tudi predstavniki Koroškega pokrajinskega muzeja, ki želijo v tem muzeju v Slovenj Gradcu postaviti stalno čebelarско

Foto: Milan Novak

Otroci in čebelarja M. Glazer ter M. Novak

zbirko. Pozornost jim je vzbudilo kar nekaj razstavljenih predmetov starejšega izvora. Seveda na prireditvi ni manjkalo lokalnih novinarjev.

Čebelarji ČD Radlje ob Dravi iz leta v leto ugotavljamo, kako pomembne so naše predstavitve na različnih prireditvah, saj zainteresirano javnost seznanjamo z uporabnostjo medu in čebeljih pridelkov v prehrani in zdravstvu ter s pomembnostjo obstoja čebel v naravi. Zaradi tega bomo podobne prireditve pripravljali tudi v prihodnje.

*Milan Novak,
tajnik ČD Radlje ob Dravi*

Javni poziv predsednika ČZS ministru za kmetijstvo dr. Pogačniku!

Predsednik Čebelarke zveze Slovenije Boštjan Noč je 2. februarja 2009 na novinarski konferenci Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano javno pozval ministra dr. Milana Pogačnika, naj Slovenija predlaga Evropski uniji, da zaradi vsesplošne ogroženosti uvrsti čebele na seznam ogroženih živalskih vrst.

Če bi čebele postale ena izmed ogroženih živalskih vrst v Evropski uniji, bi bila tako dana možnost, da čebelarji iz naslovokmetijskookoljskih ukrepov MKGP, ki podpirajo rejo avtohtonih in tradicionalnih pasem domačih živali (vendar samo tistih, ki so na seznamu ogroženih živalskih vrst v EU), kot podporo za ohranjanje avtohtone kranjske čebele pridobimo sredstva na čebeljo družino (podpora na panji).

Občni zbor ČZS

58. redni občni zbor ČZS bo v soboto, 4. aprila 2009, ob 10. uri v prostorih Čebelarkega centra Slovenije, Brdo pri Lukovici 8. Dnevni red:

1. Slovesen začetek in izvolitev delovnih organov občnega zbora.
2. Poročilo verifikacijske komisije.
3. Razglasitev prejemnikov odličij Antona Janše.
4. Poročilo o uresničitvi delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2008 in predsednikovo poročilo.
5. Poročilo nadzornega odbora.
6. Razprava o poročilih.
7. Potrditev zaključnega računa ČZS za leto 2008.
8. Sprejem delovnega in finančnega načrta ČZS za leto 2009.
9. Vprašanja in predlogi delegatov.

Občni zbor ČZS je najvišji organ, ki ga sestavljajo delegati članov ČZS. En delegat zastopa enega člana ČZS. Na občnem zboru imajo glasovalno pravico le tisti, ki se ga udeležujejo kot delegati na podlagi pooblastila društva oz. zveze. Delegati morajo biti člani ČZS. Občni zbor je javen, zato se ga lahko udeležijo tudi drugi, vendar nimajo pravice glasovanja.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Ustanavljanje čebelarskih krožkov

Vsa čebelarska društva, ki želijo na osnovnih šolah na območjih, na katerih delujejo, ustanoviti čebelarske krožke, vendar nimajo mentorja, ki bi bil pripravljen voditi krožek, ali pa mentorja imajo, vendar še niso vzpostavili stika z OŠ, pozivamo, da nam svoje želje sporočijo na naslov: ČZS, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, ali na e-naslov: lidija.senic@czs.si.

Čebelarje, ki bi želeli sodelovati kot mentorji čebelarskih krožkov na osnovnih šolah, pozivamo, da se nam javijo na e-naslov: lidija.senic@czs.si ali nas pokličejo po telefonu, št.: 01/729 61 10. Prav tako pozivamo vse mentorje čebelarskih krožkov, ki bi želeli sodelovati pri usposabljanju učencev v okoliških osnovnih šolah, da nam to sporočijo na zgoraj navedeni naslov.

Podpora L'Oreal

ČZS in podjetje L'Oreal Slovenija, d. o. o., sta podpisala donacijsko pogodbo o podpori mladim čebelarjem. Po tej pogodbi bo podjetje vsem mladim čebelarjem, ki bodo na državnem tekmovanju mladih čebelarjev v letu 2009 osvojili zlato priznanje, podarilo s čebelami naseljen panj. Vrednost donacijske pogodbe je 10.000 evrov. Tekmovanje mladih čebelarjev bo letos potekalo 9. maja v Črni na Koroškem. **ČZS se donatorju L'Oreal Slovenija, d. o. o., zahvaljuje v svojem imenu in v imenu mladih čebelarjev!**

Čebelarskim društvom

Čas resnično hitro teče in minilo je skoraj leto dni od lanskega občnega zbora ČZS, na katerem ste me izvolili za predsednika Zveze. Letošnji občni zbor bo 4. aprila ob 10. uri na sedežu ČZS. Občni zbor je najvišji organ ČZS in na njem bomo poleg drugega predstavili delo ČZS v letu 2008, skupaj pa bomo oblikovali tudi program za leto 2009.

Vsa čebelarska društva, ki so včlanjena v ČZS, prosim, da imenujejo svoje delegate za občni zbor, te pa vabim, da se ga udeležijo v čim večjem številu. Lepo bi bilo, če bi bili na občnem zboru naše Zveze zbrani predstavniki vseh čebelarskih društev.

Samo skupaj, torej s skupnimi močmi, bomo uspešni!

Boštjan NOČ, predsednik ČZS

ČZS upravičenka do dela dohodnine

Sporočamo vam, da je tudi ČZS upravičenka, ki ji davčni zavezanci v skladu s 142. členom Zakona o dohodnini - ZDoh-2 (Ur. l. RS, št. 117/06, 10/08, 78/08) lahko namenimo do 0,5 % dohodnine, odmerjene od dohodkov, ki se vštevajo davčno osnovo za leto 2008.

Obrazec zahteve za namenitev dela dohodnine za donacije ter druge predpise in navodila najdete na spletni strani DURS-a: http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davki-predpisi_in_pojasnila/Dohodnina/Obrazci-FIZICNE_OSEBE/177.pdf. Čebelarjem predlagamo, da dovoljeni del dohodnine namenijo za delovanje naše organizacije.

Poročanje NVI

V skladu s programom, ki ga je za zatiranje varoj v letu 2008 pripravil Nacionalni veterinarski inštitut Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, morajo čebelarji podatke o opravljenem zatiranju varoj zapisovati v Dnevnik veterinarskih posegov. Obveščamo vas, da mora imetnik čebel strokovnim delavcem NVI do 15. marca 2009 poročati o številu odpadlih varoj po zadnjem zimskem zatiranju, in to na posebnem obrazcu *Odpad varoj po zadnjem zimskem zatiranju*, ki ste ga dobili ob prejetju sredstva Bayvarol oz. ga najdete na spletni strani www.czs.si pod rubriko obrazci.

Poziv izvajalcem ocenjevanj medu

ČZS vabi zainteresirane, da v skladu z javnim pozivom za oddajo vlog za izbiro izvajalca ocenjevanja medu v okviru ukrepa »Kakovost medu« (podukrep: »Ocenjevanje medu«) oddajo svojo vlogo za izvajalca senzoričnih ocenjevanj medu slovenskega porekla.

Pozivna dokumentacija je zainteresiranim na voljo od od 26. 2. do 20. 3. 2009 na spletni strani ČZS: www.czs.si. Zainteresirani vlagatelji lahko pozivno dokumentacijo prevzamejo tudi osebno na sedežu ČZS, in to vsak delovni dan od 8. do 14. ure.

Zadnji rok za oddajo vlog na podlagi tega poziva je 20. marec 2009. Upoštevane bodo samo vloge, ki bodo do roka s priporočeno pošto prispеле na naslov ČZS. Več informacij v zvezi z javnim pozivom lahko dobite po telefonu, št.: 01/729 61 33, ali po elektronski pošti: natasa.lilek@czs.si.

Darovalci literature

Čebelarška knjižnica Janeza Goličnika tudi ob vaši pomoči stalno dopolnjuje svoj čebelarški knjižni fond, ki so ga v preteklosti po večini zbrali prav čebelarji. Januarja sta čebelarško literaturo v knjižni fond knjižnice prispevala:

- ga. Vida Kamenšek, Peričeva 7, 1000 Ljubljana,
- Občina Žirovnica in
- g. Stane Sajevec, Piramida 1, 2116 Maribor

Zahvaljujemo se vsem, ki ste na ta način prispevali k obogatitvi knjižnega fonda naše knjižnice, hkrati pa vas vabimo, da to storite tudi tisti, ki imate to možnost.

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev.
 Panji so iz masivnega smrekovega
 lesa, rogljičeni (cinkani).
 Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
 Telefon/fax 01/ 7551-317
 GSM 041 420 200
 E-mail: spelakrze@yahoo.com

TV spot o pravilni uporabi FFS

Televizijska postaja RTS je v sodelovanju s ČZS posnela TV spot na temo pravilne uporabe FFS

Čebela ima v naravi izjemno pomembno in večplastno mesto, še posebej v povezavi z različnimi kmetijskimi kulturami. Na žalost so čebele zelo ranljive na uporabo večjega dela insekticidov, ki jih za uničevanje škodljivih organizmov uporabljajo pridelovalci sadja, zelenjave in ostalih kmetijskih poljščin. Ker kmetijski pridelovalci za opravištev svojih pridelkov potrebujejo čebele, morajo stalno skrbeti za uravnoteženost med obvarovanjem svojih pridelkov in obvarovanjem čebel.

Na žalost pa smo bili, kljub skrbi kmetijskih pridelovalcev, v preteklem letu priča pomorom čebel. Ta dogajanja so vzpodbudila zanimanje marsikaterega ljubitelja narave, ki se je ob teh dogajanjih zamislil nad svojo usodo. Eni od takšnih so bili tudi zaposleni na mariborski televizijski postaji RTS. S pomočjo Javne svetovalne službe v čebelarstvu so brezplačno pripravili promocijski spot za pravilno uporabo FFS, ki smo ga dostavili vsem televizijskim hišam v Sloveniji. Spot si lahko ogledate na spletni strani ČZS: www.czs.si

Delavnica o letnih poročilih

Društvo za razvoj in varovanje GEOSS-a, v okviru projekta Srce me povezuje – stičišče NVO »Srca Slovenije«, pripravlja prvo brezplačno delavnico »Priprava letnih poročil za društva

2008«. Delavnica bo potekala v dvorani gostišča Vrabec na Spodnji Slivni, v petek, 6. 3. 2009, ob 17. uri. Več informacij po tel. št.: 040/365 850, 040/786 939.

Sprememba sklopov interne kontrole

V letošnji 1. številki Slovenskega čebelarja je bil na str. 28 objavljen »Poziv za zbiranje vzorcev medu«, vendar so bile nekatere informacije, objavljene v njem, napačne. V tem letu bomo namreč prejete vzorce medu analizirali samo v spodaj navedenih štirih sklopih. Za nastalo napako se opravičujemo in prosimo za razumevanje.

sklop: kakovostni parametri na podlagi Pravilnika o medu (vsebnost vode, električna prevodnost, vsebnost HMF, diastazna aktivnost, vsebnost prostih kislin, vsebnost netopnih snovi, vsebnost sladkorja);

sklop: označevanje medu po botaničnem izvoru glede na Pravilnik o medu (določitev medu po botaničnem izvoru: pelodna analiza, senzorična analiza, električna prevodnost);

sklop: ostanki kemičnih sredstev za zatiranje varoj – akaricidov v medu: kumafosa, bromopropilata, fluvalinata, flumetrina.

sklop: parametri, opredeljeni v vlogah za zaščitene proizvode (vsebnost vode, vsebnost HMF, ...)

PRIJAVNI OBRAZEC ZA DELNO ANALIZO MEDU (SKLOP)

Ime in priimek čebelarja:

Naslov čebelarja:

Telefonska številka: Številka čebelnjaka:
SI

Datum točenja – serija (lot) medu:

Pašni okoliš, na katerem so čebele nabirale medicino?

Čebelarjevo mnenje o vrsti medu:

Kateri sklop analiz ste izbrali?
(Prekrižaj kvadrate pred številko zelenega sklopa.)
 1.   2.   3.   4.

Če ste izbrali paket številka 3, odgovorite še na spodnje vprašanje:

Katera sredstva za zatiranje varoj ste uporabljali v zadnjih treh letih?

Leto 2006 sredstva: _____

Leto 2007 sredstva: _____

Leto 2008 sredstva: _____

Datum: _____

Podpis: _____

Pripravljamo knjigo o slovenskih čebelnjakih

Na pobudo predsedstva ČZS in Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani smo se začeli pripravljati na izdajo knjige, v kateri bi prikazali nastanek čebelnjakov na slovenskem ozemlju, tipične oblike, ki so se uveljavile na posameznih območjih, in njihovo vpetost v našo krajino. Kot rezultat študije tovrstnih objektov naj bi knjiga bodočim čebelarjem tudi priporočila, kaj naj pri graditvi čebelnjakov upoštevajo, da bodo ti funkcionalni in hkrati povezani z našo tradicijo.

Hkrati prosimo ČD in posameznike, naj nam sporočijo, ali je v njihovem kraju še kak zanimiv star čebelnjak, ki je tipičen za njihovo okolje in ki bi ga bilo vredno prikazati v naši knjigi. Podatke o čebelnjakih, torej natančen kraj postavitve, ter naslove in telefonske številke lastnikov ali uporabnikov pošljite tajniku ČZS g. Antonu Tomcu. Za podatke se vsem že vnaprej lepo zahvaljujemo.

Franc Šivic, predsednik komisije za ohranjanje čebelarke kulturne dediščine

Plan izobraževanj

Komisija UO ČZS za izobraževanje poziva predsednike ČD in organizatorje izobraževanj, da pripravijo plan izobraževanj za leto 2009 na njihovem območju. Plan izobraževanj pošljite na ČZS najkasneje do 20. marca. Komisija bo vse prispеле predloge obravnavala na naslednji seji.

Simpozij

Celotno vsebino Simpozija, ki je 28. februarja 2009 potekal na Čebelarški zvezi Slovenije, smo posneli. Posnetek na DVD bo možno naročiti po telefonski številki 01/729 61 00. Cena za DVD z DDV je 10 €.

Urnik usposabljanj marec

Program zatiranja varoze					
Datum	Čas	Veterinar	Predavatelj	Kraj	Kontakt
12. mar.	16.00	Lidija Matavž, dr.vet.med.	Vlado Pušnik	Biotehniška Šola Rakičan	g. Kapun 031/703 603
13. mar.	16.30	Borut Preinfalk, dr.vet.med.	Franc Gosar	Center Ig, Banija 4, 1292 Ig	g. Šteblaj 041/395 861
15. mar.	9.00	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	Vlado Auguštin	Obrtni dom Črnomelj	g. Auguštin 040/436 516
17. mar.	16.00	Suzana Skerbiš, dr.vet.med.	Milan Meglič	Povir 52	g. Atelšek 041/649 142
17. mar.	16.00	mag. Mira Jenko Rogelj, dr.vet.med.	Jože Mur	Dom čebelarjev Brode, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
18. mar.	16.00	mag. Mira Jenko Rogelj, dr.vet.med.	Jože Mur	Radovljica	g. Kozinc 041/734 009
18. mar.	16.00	Alenka Jurič, dr.vet.med.	Milan Meglič	Vrtnarska šola Celje	g. Gradišnik 031/836 460
19. mar.	16.00	mag. Vida Lešnik, dr.vet.med.	Vlado Pušnik	Pivola, Maribor	g. Bauman 031/261 884
19. mar.	16.00	Suzana Skerbiš, dr.vet.med.	Milan Meglič	Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752
19. mar.	16.00	mag. Mira Jenko Rogelj, dr.vet.med.	Jože Mur	Naklo	g. Kokal 041/961 866
19. mar.	17.00	Anita Vraničar Novak, dr.vet.med.	Vlado Auguštin	Novo mesto	g. Kobe 041/940 606

OBVESTILA ČZS

Datum	Čas	Tema	Predavatelj	Kraj	Kontakt
3. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Rakek	g. Palčič 041/645 610
3. mar.	17.30	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Gosar	Čebelarški dom Medvode	g. Ločniškar 041/310 182
4. mar.	16.00	Povezava sadjarstva in čebelarstva	Janez Gačnik	Gasilski dom Dobrna	ga Podlesnik 01/739 61 24
5. mar.	16.00	Čebelji pridelki - tehnološka razsežnost, rezultat dejavnosti	Milan Meglič	Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
5. mar.	17.00	Pregled čebeljih družin in rojenje	Franc Prezelj	OŠ Janko Padežnik, Maribor	g. Šaupperl 041/726 175
6. mar.	16.00	Tehnologija čebelarjenja v listovnim panjem in njegovimi izpeljankami	Pavle Zdešar	Slovenska Bistrica	g. Jedlovčnik 051/303 199
6. mar.	17.00	Čebelji pridelki - tehnološka razsežnost, rezultat dejavnosti	Stane Plut	Zavod za gozdove, Ahacijev trg 2, Idrija	g. Rupnik 05/377 71 32
7. mar.	9.00	Apiterapija	Tone Tome, Franc Grošelj	Kulturni dom na Kokrici	g. Tiringer 041/971 121
7. mar.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, Vlado Pušnik	Ribiški dom Litija	g. Novšek 031/300 957
10. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Bar Jernej Andrej, Cesta Leona Dobrotinška 7, Šentjur	g. Andrej 040/650 850
10. mar.	17.00	Rotacijsko čebelarjenje	Milan Starovasnik	Čebelarški dom Izlake, Valvazorjeva 2, Izlake	g. Smrkolj 041/633 566
11. mar.	17.00	Usposabljanja na področju zatiranja varoj	Milan Meglič	Zadružni dom, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Rus 031/717 355
13. mar.	17.00	Vzreja čebeljih družin in čebeljih matic	Franc Prezelj	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20a	g. Žnidaršič 041/712 285
14. mar.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, V lado Pušnik	Gostišče Dular, Podgora 2b, Kotlje	g. Borko 051/239 931
14. mar.	10.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Panker	Čebelarški dom Radenci, Boračeva 40d	g. Sever 041/943 657
15. mar.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20a	g. Žnidaršič 041/712 285
17. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Novo mesto	g. Kobe 041/940 606
18. mar.	17.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, Vlado Pušnik	Dvorana Konjičanka, Slovenske Konjice	g. Kokelj 040/268 803
18. mar.	17.00	Pregled čebeljih družin in rojenje	Franc Prezelj	Lovski dom, Stari trg pri Ložu	g. Kraševc 041/836 936
19. mar.	17.00	Gozdne paše	Pavle Zdešar	Dom upokojencev Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
30. mar.	16.00	Medovite rastline	Jure Justinek	Slovenska Bistrica	g. Jedlovčnik 051/303 199
31. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	ČZD Maribor	g. Bauman 031/ 261 884

Vloge za sofinanciranje nakupa opreme

Besedilo: Lidija Senič

V prejšnji številki Slovenskega čebelarja smo vas obvestili, da je na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (<http://www.arsktrp.gov.si/>) od 23. januarja 2009 objavljen javni poziv za oddajo vlog v okviru ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem za leto 2009. Predmet javnega poziva je dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem, ki vključuje podukrepa Sofinanciranje čebelarske opreme – sofinanciranje nakupa čebelarske opreme in Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa. Za ta namen je skupaj namenjenih 80.000 evrov.

Dejavnosti za izvajanje tega ukrepa ne smejo biti začete pred 16. oktobrom 2007, končane pa morajo biti najpozneje do 31. avgusta 2009. Pogoji za dodelitev nepovratnih sredstev morajo biti izpolnjeni že ob vložitvi vloge. Vlagatelj lahko v okviru ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem pridobi sredstva za naložbe samo na podlagi ene odobrene vloge.

V nadaljevanju posredujemo nekaj podatkov o lanski realizaciji obeh podukrepov Tehnične pomoči čebelarjem in povzetek javnega poziva za oddajo vlog.

I. Podatki o javnem pozivu 2008

Podatki, ki nam jih je o realizaciji ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem v letu 2008 posredovala agencija:

Na agenciji so za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme skupaj prejeli 119 vlog, od tega so bile odobrene oz. izplačane 104 vloge, tri so bile zavrnjene, s sklepom pa je bilo zavrnjenih 12 vlog (od teh jih je bilo sedem vloženi prepozno). K dopolnitvi vloge so pozvali 31 vlagateljev. V letu 2008 je agencija za ta ukrep izplačala nekaj več kot 53.000 evrov.

Za skupno financiranje prvega nakupa je agencija prejela 52 vlog, od tega je bilo odobrenih oz. izplačanih 46 vlog, zavrnjena je bila ena, s sklepom pa je bilo zavrnjenih pet vlog (od tega so bile tri vložene prepozno). K dopolnitvi vloge so pozvali 17 vlagateljev. Leta 2008 je agencija za ta ukrep izplačala 22.000 evrov.

II. Izpolnjevanje pogojev vlagatelja: Podpora pri nakupu čebelarske opreme v letu 2009

- Vlagatelj mora za dodelitev podpore na podlagi javnega poziva predložiti popolno vlogo. Priložene ji morajo vse priloge in vsa dokazila, navedena v pozivni dokumentaciji javnega poziva.
- Vlagatelj, ki je leta 2008 uveljavljal in prejel povračilo dela stroškov na podlagi ukrepa iz 7. člena Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2008–2010 za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 105/2007), ni upravičen do dodelitve sredstev na podlagi tega javnega poziva.
- Vlagatelj mora biti imetnik transakcijskega računa.
- Vlagatelj mora imeti svoje čebelnjake vpisane v Centralni register čebeljakov (v nadaljnjem besedilu: CRC), ki ga vodi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).
- Vlagatelj, ki v letu 2008 CRC ni sporočil števila svojih čebeljih družin, čeprav bi bil to moral storiti (obveznost rednega poročanja določa Pravilnik o označevanju čebeljakov in stojišč – Ur. l. RS, št. 117/2008, pred njim pa je obveznost poročanja urejal Pravilnik o označevanju čebel – Ur. l. RS, št. 94/2003), ni upravičen do povračila dela stroškov za nakup čebelarske opreme na podlagi tega javnega razpisa.
- Ukrep se lahko uveljavlja za največ toliko čebeljih družin, kot jih vlagatelj po podatkih v CRC vzreja na dan oddaje vloge.
- Vlagatelj, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik, ob vložitvi vloge ne sme biti v stečajnem postopku, v postopku prisilne poravnave ali v postopku likvidacije.
- Vsi računi in dokazila o plačilih se morajo glasiti na ime vlagatelja.
- Vlagatelji se morajo zavezati, da bodo opremo, ki jim je bila sofinancirana, uporabljali še najmanj pet let po prejeti pomoči, razen ob morebitni višji sili. Kot višja sila po tem javnem pozivu štejejo: smrt prejemnika sredstev (velja za fizične osebe), dolgotrajna nezmožnost prejemnika sredstev za delo (velja za fizične osebe), razlastitev velikega dela kmetijskega gospodarstva, če tega ni bilo mogoče pričakovati na dan prevzema obveznosti, uničenje čebeljakov na kmetijskem gospodarstvu zaradi nesreče ter kužne živalske bolezni, ki prizadene vse čebelje družine ali njihov del.
- O višji sili mora prejemnik sredstev ali njegova pooblaščenca oseba pisno obvestiti pristojni organ ter v desetih delovnih dneh od dneva, ko je prejemnik sredstev oziroma njegova pooblaščenca oseba to zmožna storiti, predložiti ustrezna dokazila.

- Če se vlagatelj v skladu s predpisi o javnih naročilih šteje za naročnika, mora predložiti izjavo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu z Zakonom o javnem naročanju (Ur. l. RS, št. 128/2006 – ZJN-2 in 16/2008).
- Prejemnik sredstev se mora zavezati, da bo celotno dokumentacijo hranil še najmanj pet let od datuma prejema sredstev na podlagi tega ukrepa.

Delež javnega financiranja	Čebelarji člani Priznane rejske organizacije, ki so opravili usposabljanje na področju Smernic dobrih higienskih navad ali imajo vzpostavljen lasten HACCP	Čebelarji, ki ne izpolnjujejo pogojev za 50-odstotno sofinanciranje
Od neto stroškov	50 %	30 %
	vendar največ	vendar največ
Od 1–10 družin	100	100
Od 11–40 družin	do 14 na panj*	do 14 na panj*
Več kot 41 družin	do 14 na panj**	do 14 na panj**

Odstotki veljajo za neto plačila vlagateljev za upravičene stroške nakupa opreme po seznamu, brez DDV, carin in dajatev pri uvozu.

* Najnižji skupni znesek nakupa je 100 evrov.

** Najnižji skupni znesek nakupa je 500 evrov.

Neupravičeni stroški so:

- stroški, ki so nastali pred 16. oktobrom 2007,
- stroški za plačilo carin in dajatev pri uvozu,
- davek na dodano vrednost (DDV),
- stroški nakupa rabljenih panjev,
- stroški tekočega poslovanje (stroški vzdrževanja, najema itd.),
- stroški nakupa rabljene opreme,
- bančni stroški.

Upravičeni stroški so stroški za nakup v prejšnjem odstavku navedene opreme, ki so bili plačani v obdobju od 16. oktobra 2007 do 31. avgusta 2009 in za katere upravičenci niso prejeli povračila že v programskem obdobju od 16. oktobra 2007 do 31. avgusta 2008 na podlagi Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2008–2010 za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 105/2007).

III. Izpolnjevanje pogojev vlagatelja: Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa

- Vlagatelj mora za dodelitev podpore na podlagi javnega poziva predložiti popolno vlogo. Priložene ji morajo biti vse priloge in vsa dokazila, navedeni v pozivni dokumentaciji javnega poziva.
- Vlagatelj, ki je v letu 2008 uveljavljal in prejel povračilo dela stroškov na podlagi ukrepa iz 7. člena Uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2008–2010 za leto 2008 (Ur. l. RS, št. 105/2007), ni upravičen do dodelitve sredstev na podlagi tega javnega poziva.
- Vlagatelj mora biti imetnik transakcijskega računa.
- Vlagatelj čebelar začetnik mora biti ob oddaji vloge star najmanj 15 let.
- Vlagatelj čebelar začetnik mora biti ob oddaji vloge za povračilo sredstev za nakup panjev in čebeljih družin vpisan v Centralni register čebelnjakov.
- Vlagatelj čebelar začetnik ob oddaji vloge ne sme biti vpisan v Centralni register čebelnjakov več kot eno leto.
- Vlagatelj čebelar začetnik, ki ob oddaji vloge še ni dopolnil 18 let, mora vlogi priložiti pisno soglasje staršev za izvajanje tega ukrepa.
- Vsi računi in dokazila o plačanih računih se morajo glasiti na ime vlagatelja.
- Prejemnik sredstev mora najpozneje v dveh letih po prejetju sredstev za ta namen opraviti usposabljanje za čebelarstvo.
- Prejemnik sredstev se mora zavezati, da bo čebelaril najmanj pet let po prejetju sredstev za ta ukrep.
- Prejemnik sredstev se mora zavezati, da bo hranil celotno dokumentacijo še najmanj pet let od datuma prejetja sredstev na podlagi tega ukrepa.

Čebelarjem začetnikom bodo podpore dodeljene pri podukrepu Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa za nakup treh novih naseljenih panjev. Na podlagi tega javnega poziva čebelarji začetniki lahko uveljavljajo samo stroške nakupa treh panjev in treh čebeljih družin skupaj. Najvišja možna podpora na upravičenca za ta namen je v letu 2009 največ 500 evrov, seveda na podlagi predloženih dokazil. Prvi nakup panjev in čebeljih družin je čebelarju začetniku financiran samo enkrat. Upravičeni stroški so plačani za nakup novih naseljenih panjev, nastali od 16. oktobra 2007 do 31. avgusta 2009.

Višina javnega financiranja	Najvišja možna podpora
za tri naseljene panje	500 *

Znesek velja za neto plačila vlagateljev, brez DDV, carin in dajatev pri uvozu.

*Samo za nakup novih panjev in čebeljih družin kranjske čebele.

Neupravičeni stroški so:

- stroški, ki so nastali pred 16. oktobrom 2007,
- stroški za plačilo carin in dajatev pri uvozu,
- davek na dodano vrednost (DDV),
- stroški nakupa rabljenih panjev,
- stroški tekočega poslovanja,
- bančni stroški,
- stroški nakupa čebeljih družin, ki ne sodijo v pasmo kranjske čebele.

IV. Navodila za izdelavo vloge

- A) Vloga mora biti izpolnjena in oddana z vsemi prilogami, kot jih zahteva javni poziv za dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem – podukrep Sofinanciranje čebelarstva – sofinanciranje nakupa čebelarstva ali podukrep Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa, ki je objavljen na spletni strani agencije in v tem prispevku.
- B) Vloga mora biti izpolnjena v slovenskem jeziku. Podatki v vlogi morajo biti usklajeni, resnični in točni. Vlogo je treba vložiti na predpisanem obrazcu (zahtevek za plačilo), ki je Priloga 1 Uredbe, priložene pa ji morajo biti vse priloge, zahtevane v tem pozivu. Vsa zahtevana dokumentacija naj bo vpeta v mapo.
- C) Vloga je popolna, če:
- a) ji je priložen izpolnjen originalni prijavi obrazec, Priloga 1 Uredbe za dodelitev javnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem – za podukrep Sofinanciranje čebelarstva – sofinanciranje nakupa čebelarstva ali za podukrep Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa;
  - b) je prijavi obrazec iz prejšnje točke tudi žigosan, kadar gre za pravno osebo;
  - c) je priložen in izpolnjen obrazec o podatkih o vlagatelju, čebelnjakih in stanju družin iz VII. poglavja pozivne dokumentacije;
  - č) je priložena podpisana izjava vlagatelja iz VIII. poglavja te pozivne dokumentacije;
  - d) so priložene in izpolnjene vse zahtevane priloge in originalna dokazila, ki so navedena v IX. poglavju pozivne dokumentacije v navedenem vrstnem redu.
- Č) Popolna vloga je ustrezna, če:
- je pripravljena v skladu z navodili iz pozivne dokumentacije;
  - izpolnjuje pogoje javnega poziva.

V. Priloge, dokazila, izjave

Obvezne priloge:

Podpisana in tudi žigosana izjava (če je vlagatelj pravna oseba) iz te pozivne dokumentacije (VIII. poglavje pozivne dokumentacije). Vlagatelj lahko sam priloži tudi izpolnjeno Potrdilo o prejetju sredstev iz občinskega proračuna (Priloga 1 razpisne dokumentacije), s čimer bo pripomogel k pospešitvi postopka, saj bo v nasprotnem primeru agencija po uradni dolžnosti te podatke pridobila iz uradnih evidenc.

Pogojno obvezne priloge:

Za pravne osebe in samostojne podjetnike: podpisana izjava, da ni v stečajnem postopku, prisilni poravnavi ali v postopku likvidacije. Vlagatelj lahko sam priloži originalno dokazilo pristojnega sodišča, vendar to ne sme biti starejše od 30 (trideset) dni od datuma oddaje vloge (za pravne osebe). S tem bo pripomogel k pospešitvi postopka, saj bo v nasprotnem primeru agencija po uradni dolžnosti pridobila podatke o tem iz uradnih evidenc.

Dodatne obvezne priloge:

A) Za podukrep Sofinanciranje nakupa čebelarstva:

1. Seznam računov z navedbo višine in vrste upravičenega stroška (Priloga 2) pozivne dokumentacije.
2. Originalni račun(i), ki mora(jo) biti izdan(-i) na ime vlagatelja, o opravljenem nakupu čebelarstva oz. panjev. Iz računa (-ov) mora biti razvidno, katera oprema je bila kupljena.
3. Originalno dokazilo o plačilu računa(-ov), ki ga (jih) je vlagatelj priložil vlogi.

Pogojno obvezne priloge:

1. Če vlagatelj uveljavlja 50-odstotno sofinanciranje mora predložiti:
  - a) izjavo, da je vlagatelj član Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo, in
  - b) potrdilo o vzpostavljenem lastnem sistemu HACCP oziroma potrdilo o opravljenem usposabljanju, povezanem s Smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu. Velja samo original ali overjena kopija.
2. Če se vlagatelj v skladu s predpisi o javnem naročanju šteje za javnega naročnika, mora priložiti izjavo, da je bil postopek izbire dobavitelja izveden v skladu z Zakonom o javnem naročanju.

B) Za podukrep Financiranje prvega nakupa:

1. Originalni račun(i), ki mora(jo) biti izdan(-i) na ime vlagatelja, o opravljenem nakupu treh novih naseljenih panjev.
2. Originalno dokazilo o plačilu računa(-ov), ki ga (jih) je vlagatelj priložil vlogi.

Pogojno obvezne priloge:

Pisno soglasje staršev za izvajanje podukrepa Financiranje prvega nakupa za čebelarja začetnika, ki ob oddaji vloge še ni dopolnil 18 let.

VI. Rok in način prijave

Vlogo je treba poslati s priporočeno pošto na naslov: Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, p. p. 189, 1001 Ljubljana (velja poštni žig), in sicer od dne objave tega javnega poziva na spletni strani agencije do objave obvestila o prenehanju zbiranja vlog, ki bo objavljeno na enak način, kot je bil objavljen javni poziv (če bodo porabljena vsa sredstva za ta ukrep pred iztekom tržnega leta EU 2009), oziroma najpozneje do 31. avgusta 2009. Vlagatelj lahko vlogo vloži tudi na vložišču agencije.

Ovojnica

Na zaprti ovojnici vloge morajo biti razvidni:

- datum in čas (ura, minuta) oddaje priporočene vloge, ki jo mora označiti pošta oziroma vložišče agencije,
- ime, priimek in naslov vlagatelja,
- navedena KMG-MID številka ter oznaka javnega poziva, na katerega se vlagatelj prijavlja za podporo: Ne odpiraj – Vloga na javni poziv: Podpora za nakup čebelarske opreme 2009 oziroma Financiranje prvega nakupa 2009 (odvisno od tega, za kateri podukrep vlagatelj uveljavlja podporo).

V eni ovojnici je lahko samo ena vloga.

VII. Obravnava vlog in postopek odobritve

Agencija odpira vloge po vrstnem redu oddaje vlog oziroma jih obravnava po popolnosti vlog do porabe razpoložljivih sredstev v okviru ukrepa. Vrstni red obravnave vlog je določen na podlagi dneva in ure oddaje popolne vloge po pošti. Odpiranje vlog ni javno. Če vloga ni popolna oziroma če je nerazumljiva, vlagatelja najpozneje v treh mesecih od prejetja vloge pisno pozovejo k dopolnitvi. Rok za dopolnitev vloge je 8 dni od dneva vročitve poziva za dopolnitev. Vsaka dopolnjena vloga dobi status nove vloge in je uvrščena na konec seznama prejetih vlog.

Pred izdajo odločbe je mogoče stanje preveriti na kraju samem. Kontrolo ali inšpekcijski pregled na kraju samem je mogoče opraviti tudi pet let po končanem ukrepu.

VIII. Informacije v zvezi z javnim pozivom

Podrobnejše informacije o javnem pozivu je mogoče dobiti na agenciji, tel. 01/580 77 92, vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure, ob sredah pa tudi od 14. do 16. ure. Vprašanja je mogoče posredovati tudi po elektronski pošti na naslov: aktrp@gov.si. Javni poziv bo objavljen na spletni strani agencije: <http://www.arsktrp.gov/>. **Pozivna dokumentacija je vlagateljem na voljo od dneva objave javnega poziva naprej na spletni strani agencije. Za informacije smo vam na voljo tudi svetovalci Javne svetovalne službe v čebelarstvu.**

Primer izjave vlagatelja, da je član PRO za kranjsko čebelo, ki jo skupaj z drugo dokumentacijo, prilogami in dokazili o sofinanciranju nakupa čebelarske opreme pošlje na agencijo:

IZJAVA

Vlagatelj _____, stanujoč _____, s SI številko čebelnjaka _____, izjavljam, da sem član Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo.

Datum: _____ Podpis vlagatelja: _____

Vsi vlagatelji, ki še niste člani PRO in bi to želeli postati, pošljite spodnjo izjavo o pristopu k rejskemu programu s svojim podpisom na naslov Čebelarstva Slovenije.

IZJAVA

Podpisani _____ (ime in priimek, datum rojstva, naslov bivališča), izjavljam, da pristopam k izvajanju rejskega programa za kranjsko čebelo (*Apis Mellifera Carnica*, Pollmann 1879), katerega nosilka je kot Priznana rejska organizacija za kranjsko čebelo Čebelarstva Slovenije. V rejski program vključujem vse svoje čebelje družine, ki ustrezajo rejskemu programu za kranjsko čebelo.

Datum:

Podpis:

SEZNAM OPREME, za katero lahko čebelarji uveljavljajo podporo pri podkrepu Sofinanciranja nakupa čebelarstva opreme:

- čebelji panji in oprema za panje za čebelarje, ki čebelarijo z največ 40 čebeljimi družinami,
- zaščitna oprema,
- ometalnik,
- smukalnik cvetnega prahu,
- čistilnik za cvetni prah,
- mlin za cvetni prah,
- sušilnik za cvetni prah,
- točila do vključno osem satov in dodatna oprema za točila,
- ustrezna posoda za skladiščenje medu, matičnega mlečka, cvetnega prahu, propolisa, čebeljega voska in čebeljega strupa,
- cedilna posoda,
- črpalka za med,
- naprave za utekočinjanje medu,
- mešalnik in mešalna palica za kremni med,
- refraktometer,
- konduktometer,
- separator medu, voska, matičnega mlečka,
- polnilna naprava za med,
- stroj za etiketiranje steklene embalaže,
- krožna dozirna miza,
- cisterna za homogenizacijo,
- vozički za prevoz,
- kontrolne tehtnice in elektronski sistemi za nadzor donosov,
- agregat,
- posoda za odkrivanje satov,
- kuhalnik voščin,
- preša,
- topilniki voska,
- parni uparjalnik za voščine,
- posode za vlivanje voska,
- kalup za vlivanje satnic,
- inkubator za shranjevanje matičnikov (do 70 celic),
- pribor za vzrejo in označevanje matic,
- prenosna klimatska naprava,
- čebelarški pribor, kadilniki, orodje za delo v panju in žičenje, v skupnem znesku do največ 100 €,
- prikolice, prirjene za prevoz čebel na čebeljo pašo, z nosilnostjo do 1000 kg.

ZAŠČITNA OPREMA ZA ČEBELARJE

Ana Kunstelj, s.p., Šiviljstvo Kunstelj
čebelarji jopiči, kombinezoni, klobuki, kape,
rokavice (mehko usnje), mini-črpalke

TOČILA ZA MED

inž. Jože Kunstelj, s.p.
točila, deli za točila, motorji,
ročna gonila, posode za med

Zavrta 41, 1234 Mengeš
tel./faks: +386 (0)1 723 70 27, GSM 031/352 797
e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne GJ-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. **Zdaj izdelujemo tudi satnike za GJ- in AŽ-panje.**

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in GJ-panje. Svetovna novost v čebelarstvu!

Prilagodljiva, večnamenska podnica
za nakladne LR- in GJ-panje.
Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p. **Ugodne cene!**
Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje
Tel.: (01) 512 62 51

Oddaja malih oglasov po telefonu, št.: 01/729 61 14 in 051/637 204, ali po e-pošti: marko.borko@czs.si do 10. v mesecu za prihodnjo številko.

PRODAM

Svež osmukanec, tel.: 041/990 360.

Med - mešan (kostanj-lipa), ugodno(belokranjski okoliš), tel.: 041/912 385.

Različne vrste medu, tel.: 01/787 53 09.

Več vrst medu, tel.: 031/269 475.

Več vrst medu, pri večjih količinah možna dostava na dom, tel.: 02/792 33 31, 041/784 775.

Akacijev, cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/787 235.

Žganje sadjevec za predelavo v medene napitke, tel.: 041/996 684.

Nekaj čebeljih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 01/511 64 98.

6 čebeljih družin na 10 AŽ-satih, tel.: 07/308 97 47, 031/237 750.

10 čebeljih družin na AŽ satih, tel.: 041/868 121.

15 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 040/943 987.

20 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 02/523 10 49.

20 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 02/560 14 80.

40 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 041/586 508.

30 čebeljih družin na AŽ-satih in 10 družin na LR-satih, tel.: 02/546 15 12, 041/351 985.

100 čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih (ugodno), tel.: 041/530 688.

25 čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih (konec aprila), tel.: 01/836 10 66, 031/836 213.

Več čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih (Savinjska dolina), tel.: 041/409 395.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 041/504 762.

Večje število čebeljih družin na 5, 6 in 9 AŽ satih (Goriško), tel.: 05/300 55 81.

Več čebeljih družin na 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 02/802 56 00 (zvečer).

Čebelje družine na AŽ-satih, tel.: 04/252 32 99, 041/580 674.

Večje število močnih čebeljih družin na 5 do 10 AŽ-satih, tel.: 031/254 995.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih (41 x 26 cm), zimsko zatiranje varoj izvedeno z oksalno kislino (Ormož), tel.: 02/740 12 76.

Čebelje družine na LR-satih, čebele so pregledane, tel.: 07/818 45 98, 031/434 596.

Čebelje družine na AŽ- in DB-satih (Štanjel), tel.: 041/273 483.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, z označenimi maticami, tel.: 041/366 525.

Čebele na AŽ-, LR- in DB-satih ter nekaj rabljenih AŽ 9-satarjev, tel.: 041/410 152.

10 čebeljih družin na 10 AŽ-satih, s panji ali brez njih; panji so stari od 1 do 4 leta, tel.: 041/203 331.

Večje število čebeljih družin na 7, 10 in 11 AŽ-satih, močne, pregledane, z lanskimi maticami, tel.: 01/897 21 45, 041/900 606.

Večje število čebeljih družin na 7, 9 in 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami, možna dostava, tel.: 041/656 688, 01/363 13 94.

Čebelje družine na 5, 7 in 10 AŽ-satih, z lanskimi maticami in očiščene varoj, smukalnice za cvetni prah, tel.: 041/244 590.

8 čebeljih družin na AŽ-satih in 15 aluminijastih veder (40 l), možna menjava za med (Tržič), tel.: 04/595 73 28.

Več čebeljih družin na 5 AŽ-satih in smukalnice za cvetni

prah (Domžale), tel.: 041/220 838.

20 čebeljih družin na AŽ-satih, 300 kg cvetličnega medu in tehtnico za panj (Logar), tel.: 051/440-338, 01/528 26 16.

Več čebeljih družin na AŽ-satih in družin na standardnih LR-satih, lahko tudi z nakladami, tel.: 03/570 16 14.

Čebelje družine na LR-satih, s panji ali brez njih in zabojnik z 20 trietažnimi AŽ-panji, tel.: 041/661 576.

5 čebeljih družin na LR-satih skupaj z nakladnimi panji; cena: 100 €/panj (Rogaška Slatina), tel.: 041/822 366.

20 čebeljih družin na LR satih, z nakladami ali brez, tel.: 02/758 34 41, 02/757 22 91.

10 čebeljih družin na 12 AŽ satih, skupaj s panji, tel.: 05/753 03 59.

Več čebeljih družin na 7 in 10 AŽ satih ter rabljene AŽ-panje, tel.: 041/606 013.

Čebelje družine na AŽ satih in za simbolično ceno rabljene panje, tel.: 04/514 71 83, 030/914 568.

20 čebeljih družin na LR satih, z nakladami ali brez, tel.: 02/758 34 41, 02/757 22 91.

Večje število čebeljih družin na 5, 6 in 9 AŽ satih (Goriško), tel.: 05/300 55 81.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih in čebelnjak s čebelarsko opremo, tel.: 041/594 186.

54 čebeljih družin na 10 AŽ-satih, panji so v čebelnjaku, ki ga kupcu podarim, ter družine na 7 AŽ- satih, tel.: 031/766 533, 03/572 73 43.

80 čebeljih družin s panji ali brez njih ter TAM 170 za 84 panjev, tel.: 041/712 285, 01/780 42 22.

Več naseljenih AŽ-panjev na 5, 7 in 10 satov ter LR-panje ali samo družine na satih, tel.: 04/572 12 71, 031/707 231.

Točilo za med z elektromotorjem (220 V, tip Logar) in nekaj

čebeljih družin na 6, 7 in 10 AŽ-satih, Branko Obranočič, Kočevje, tel.: 041/548 856.

Točilo za med na 3 sate, dobro ohranjeno, ugodno, tel.: 01/832 38 58.

Točilo za med na 4 sate z motorjem (Nova Gorica), tel.: 041/985 605.

Staro, ročno točilo za med na 4 sate, italijanske izdelave; cena: 60 € (Sežana), tel.: 040/330 114.

Točilo za med na 4 sate in termosublimator za oksalno kislino, tel.: 041/843 730.

Lipove AŽ-satnike, v račun vzamem čebelje družine na satih, tel.: 041/443 547.

Lipove AŽ-satnike, tel.: 041/911 557.

AŽ-satnike v refuzi (0,40 €/satnik), tel.: 040/264 538.

AŽ-, LR-standard, LR 2/3 in DB-satnike, smrekove in lipove, lepljene, zbite z žebliji, z obrušeni robovi, lahko tudi zažičene, ter večje število čebeljih družin na 5 do 10 AŽ-satih z lanskimi maticami, tel.: 031/533 939.

Nove in rabljene AŽ-satnike in sončni topilnik za satje, tel.: 041/717 164.

Smukalnike in satnike (Kranj), tel.: 031/360 467.

Več dobro ohranjenih kranjičev, AŽ-panjev, 110 let staro unikatno točilo, še uporabno, tel.: 031/305 317.

Več 3 in 4 AŽ satnih novih panjev za sprašitev matic, cena 15 in 16 €/kos, tel.: 041/728 119.

5 AŽ-panjev, trietažni novi, tel.: 041/655 345.

10 novih AŽ 10-satarjav, 20 novih AŽ 7-satarjev ter 20 plemenilčkov, možna menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801.

Prikolico za prevoz čebeljih panjev, velikosti 180 x 400, zelo ugodno, tel.: 031/695 208.

Prevozni čebelnjak TAM 2000, s 36 naseljenimi AŽ panji, tel.: 031/286 069.

Prevozni čebelnjak TAM 3000 s 57 čebeljimi družinami na 10 AŽ-satih, čebele so zdrave in nakrmiljene za zimo, tel.: 05/301 11 39 (med 18. in 20. uro).

TAM 2001, registriran do konca aprila, s 36 AŽ-panji 10-satarji, v celoti ali po dogovoru (Izola), tel.: 041/906 325.

Prevozni čebelnjak TAM 2000, s 36 naseljenimi AŽ panji, tel.: 031/286 069.

Lepo ohranjeno prikolico za 8 AŽ panjev, z vsemi dokumenti, tel.: 041/588 365, 02/818 13 78 (po 20. uri).

Čebelje družine na LR in AŽ satih, s panji ali brez, TAM 5500 6 cilindrov, z 61 AŽ panji, tel.: 041/330 811.

Lepo ohranjeno prikolico za 8 AŽ panjev, z vsemi dokumenti, tel.: 041/588 365, 02/818 13 78 (po 20. uri).

Vežane letnike Slovenskega čebelarja od 1983–2008, cena po dogovoru, tel.: 01/256 37 91.

KUPIM

Ročne valje za izdelavo satnic, širina 30 cm, tel.: 04/252 32 99, 041/580 674.

Rabljen ali pokvarjen stroj za ometanje čebel – ometalnik, tel.: 03/581 45 09.

Kmetijo na samem ali zemljišče, večje od enega hektarja, na primerni lokaciji za postavitev čebelnjaka ali nakladnih panjev, tel.: 041/352 555.

Tovornjak TAM za prevoz čebel, v kakršnem koli stanju, tel.: 041/214 811.

Revijo Slovenski čebelar, vse letnike, tel.: 031/619 961.

Zaradi razširitve šolskega čebelnjaka, čebelarški krožek Vrtnarske šole Celje, prosi čebelarje za donacijo v obliki AŽ- ali nakladnih panjev, tel.: 041/521 525

ZAMENJAM

Različne krznene izdelke, tople copate in prevleke za avtosedeže za čebelarsko opremo, med, panje s čebelami ali brez njih, 031/616 187.

RAZPISI ZA STOJIŠČA

ČD Šempeter zbira do 10. aprila 2009 prijave za akcijo pašo v spodnji Vipavski dolini. Prijave pošljite na naslov: Jože Praček, B. Vodopivca 7, 5294 Dornberk. Več informacij lahko čebelarji dobijo po telefonu, št.: 051/217 234 ali 05/301 84 79.

ČD Postojna Pisne prijave za pašo na divji češnji in lipi sprejemamo do 15. aprila 2009, za gozdno pašo pa do 15. maja 2009 na naslov: Čebelarsko društvo Postojna, Cankarjeva 6, 6230 Postojna.

Trgovina **ČEBELARNA**
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
 Kopic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
 torek-petek: od 8. do 17. ure
 sobota: od 8. do 12. ure
 nedelja-prazn: zaprto

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarska oprema in pribor
- med in matice čebelje družbe
- domači izdelki iz čebeljih proizvodov
- čebelarska literatura

Zahvala Srečku Progarju

Dandanes postaja čebelarjenje čedalje zahtevnejše. Poleg intenzivnega kmetovanja, podnebnih sprememb in neodgovornih posameznikov, ki nekažnovano zažigajo in zastrupljajo panje v čebelnjakih ali zapirajo žrela na njih, se moramo čebelarji spopadati tudi z nekaterimi politikami, ki menijo, da kranjske sivke ne potrebujemo, saj lahko med uvažamo, in drugimi, ki bi najraje odpravili civilno družbo, v okvir katere sodijo tudi čebelarska društva. Subvencije usihajo, za tiste, kolikor jih je še, pa društva ob izvajanju vseh drugih nalog bijejo neizprosno papirnati boj za dokazovanje svojega delovanja.

Posamezniki razočarani zapuščajo naše vrste, nekateri celo opuščajo čebelarjenje, čeprav so še pri močeh. Številni čebelarji so samo sopotniki pri delovanju društev, zato ni veliko tistih, ki so pripravljene vse svoje moči usmeriti v delovanje v društvu in so za to tudi sposobni. Tak čebelar in človek je bil tudi naš **Srečko Progar (1940–2007)**. Člani upravnega odbora društva na vsakem koraku delovanja naložimo na praznino, ki jo je povzročil njegov odhod, in jo skušamo s svojim delovanjem zapolniti.

Po poklicu je bil avtomehanic, na pobudo našega nekdanjega predsednika Franca Bitenca pa se je začel v prostem času ukvarjati s čebelarjenjem. V društvo se je včlanil leta 1972. Bil je tudi član sosednjega sadjarskega društva J. E. Krek, zato je skrbel za vzorno sodelovanje med društvoma. Od pokojnega Bitenca je prevzel bogato zbirko čebelarskih pripomočkov, s katerimi je obogatil marsikatero društve-

no razstavo ali razstave drugih društev, na katere smo bili povabljeni. Ob smrti je opravil svoj četrti 4-letni podpredsedniški mandat, torej je bil kot desna roka v oporo kar štirim predsednikom. V tem obdobju se je požrtvovalno in odgovorno lotil vsakega potrebnega dela v društvu. Večino časa je bil predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel, bil je čebelarski preglednik, med prvimi je pridobil poklicno kvalifikacijo čebelar, deloval je v komisiji za izobraževanje in v komisiji za ocenjevanje medov, bil je član upravnega odbora, zelo zavzeto pa je deloval tudi pri urejanju pašnega katastra v občini Ljubljana Moste - Polje. Pri svojem delu je bil previden, zanesljiv, vztrajen, izjemno natančen, družaben in vedno pripravljen pomagati. Svoje čebele je tudi prevažal, in to z manjšim in večjim tovornjakom, čebelaril pa je z največ 79 čebeljimi družinami. Izkušnje in znanje je rad delil z drugimi. Za svoje delo, s katerim je skrbel za promocijo čebelarstva nasploh, je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Svojo ljubezen do čebel je prenesel tudi na ženo Marijo in sina Jureta, ki kljub alergiji na čebelje pike čebelarji s štirimi družinami.

Dragi Srečko, tebi in tvoji družini smo hvaležni za vse opravljeno delo.

ČD Ljubljana Moste - Polje

Zahvala Pavlu Zaletelu

»Kako je z gospodom profesorjem?« so nas zadnje leto spraševali, kadar smo imeli opravke na ČZS. Povsod, kjer je **Pavle Zaletel (1927–2007)** deloval, je puščal neizbrisne sledi in ljudje so ga spoštljivo imenovali »gospod profesor«. Bil je nekoliko skrivnosten, o sebi je malo govoril, je pa zato o njem več govorilo njegovo dolgoletno delo, za katero je poleg drugih priznanj prejel tudi odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje, ob 125-letnici ČZS pa 19. decembra 1999 še častno priznanje ČZS.

Leta 1976 je njegov sin, ki je tedaj obiskoval 4. razred osnovne šole, obiskal čebelnjak našega poverjenika Staneta Jančarja. Že dan pozneje se je z željo po naseljenem panju pri njem pojavil sam. Ta želja mu je bila uslišana in čez nekaj dni je na enak način prejel v dar še eno družino. Pozneje smo izvedeli, da je čebelaril že od leta 1949, po večini z 10 družinami v AŽ-panjih, največ pa z 20 družinami. Na Vrhniki je čebelaril z 10 »amerikanci«, a so

mu jih ukradli. Ker je poučeval zgodovino, nekaj let pa je bil tudi ravnatelj vajeniške šole, se mu ni bilo težko zakopati v knjige, iz katerih je po večini črpal svoje znanje, da bi ga potem v praksi še znatno nadgradil.

Še istega leta se je včlanil v naše društvo. Sprva je bil njegov mentor Stane Jančar, že po letu dni pa je sam pripravljaval predavanja in sodeloval na okroglih mizah tako v domačem kot tudi v sosednjih društvih. Velikodušno je razdajal svoje znanje. Bil je tudi preglednik za čebelje bolezni. Vsa leta v društvu je deloval v upravnem odboru, po večini kot predsednik komisije za izobraževanje. Pri tem je skrbel za podmladek in kar na dveh osnovnih šolah vodil čebelarska krožka. V obdobju predsedovanja Franca Bitenca je vodil občne zборе, dolga leta je deloval tudi

kot predsednik komisije za ocenjevanje slovenskih medov. Nazadnje je sodeloval pri posodobitvi društvenega pravilnika za ocenjevanje medov ter vztrajal, da v njem ostane določilo o ocenjevanju zgolj slovenskih medov. Ob 80-letnici društva in 125-letnici organiziranega delovanja čebelarjev v vzhodnem delu Ljubljane leta 2002 je organiziral in vodil razstavo s slovesno akademijo. Ob tej priložnosti se je zakopal tudi v muzejsko in arhivsko gradivo ter izdal priložnostno knjižico »Zgodovina čebelarjenja na področju vzhodno od Ljubljane«, v kateri mu je poleg zgodovine društva uspelo zbrati tudi fragmente podatkov iz obdobja Ilirskih provinc in celo iz antike. V obdobju pred smrtjo je bil predsednik društva. Žal mu zaradi bolezni ni uspelo končati man-

data, saj je moral zadnje leto vodenje prepustiti svojemu nasledniku.

Načelnost, natančnost, brezkompromisnost in poglobljena odgovornost pri delu so ga privedle tudi do delovanja na državni ravni, saj je bil več let član upravnega odbora ČZS in uredniškega odbora revije »Slovenski čebelar«. Kot predavatelj zgodovine je sodeloval tudi pri uvajanju in promociji nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarka.

Dragi gospod profesor, hvaležni smo Vam za vaš velik prispevek k razvoju slovenskega čebelarstva, k delovanju društva in tudi Čebelarске zveze, prav tako pa tudi vaši družini, ki Vam je pri vašem delovanju stala ob strani.

ČD Ljubljana Moste - Polje

OSMRTNICE

ZVONKO MARINIČ 1936–2008

Lani, ko so čebele hitele nabirati še poslednje kapljice medicīne, smo čebelarji obnemeli ob novici, da smo izgubili nadvse izkušeneega, dolgoletnega čebelarja in dobrega prijatelja Zvonka.

Preudaren, skrben in natančen, kot je bil, se je v življenju lotil številnih del. Tako je tudi zelo mlad začel čebelariti, in to zelo uspešno. Čebelarjenje je bilo velik del njegovega življenja ena izmed njegovih dopolnilnih dejavnosti. Številnim je bil vzornik, govoril je iz izkušenj, vsakomur je znal prisluhniti, vedno se je bil pripravljen pogovoriti o težavah pri čebelarjenju in svetovati, predvsem pa je bil nadvse prijazen. Zato je bil priljubljen med čebelarji ČD Kanal-Brda in tudi med čebelarji iz vse Slovenije. S prihodom njegove življenjske sopotnice Marije, sicer marljive čebelarke iz Škofje Loke, v Brda so se te vezi še razširile, prav tako se je širila izmenjava izkušenj. Kot vsak uspešen čebelar, se je tudi on nenehno iz-

popolnjeval in pridobival vedno nova znanja. Vedno je skrbel za pridelavo kakovostnega medu. Za svoje zasluge na področju čebelarstva je prejel vsa tri odličja Antona Janše – III., II. in I. stopnje.

Poleg čebelarjenja je bil vedno dejaven tudi pri delu ČD Kanal-Brda. Bil je eden izmed ustanoviteljev tega društva, dolgoletni član UO društva, vrsto let je opravljal delo blagajnika. Redno se je udeleževal vseh seminarjev oz. izpopolnjevanj.

Z njegovim odhodom je društvo izgubilo prizadevnega čebelarja in dobrega prijatelja. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Kanal-Brda

JANEZ KODILA 1944–2008

Vse člane ČD Kobilje-Dobrovnik je globoko pretresla novica o smrti našega člana Janeza Kodile iz Markišavcev. Nihče ni pričakoval, da bo smrt tako nenadoma prekinila delo in voljo tega marljivega čebelarja. Z žalostjo v

srcu smo se 1. decembra lani poslovili od njega.

Janez Kodila je svojo poklicno pot začel v mesarski stroki. Zaradi bogatih izkušenj, trdne volje in poguma mu je v zadnjih nekaj letih uspelo postaviti uspešno družinsko podjetje. Poleg številnih službenih obveznosti je vedno našel čas za čebele in lepo skrbel zanje. Čebelaril je od leta 1964, pozneje pa si je pri zidanici v Strehovskih goricaх postavil vzoren čebelnjak. Čebelaril je s 40 AŽ-panji. Ves čas se je tudi izobraževal in se seznanjal z novostmi. Tako si je pridobil bogato čebelarsko znanje, ki ga je z veseljem posređoval drugim. Bil je prvi v našem društvu, ki je začel čebelariti v trietažnem panju. Odlikovale so ga skromnost, inovativnost, poštenost in družabnost, saj je člane našega društva kar dvakrat pogostil na čebelarskem pikniku.

V čudovitem okolju v Strehovskih goricaх je skupaj z ženo Terezijo preživil lep in prijeten trenutek v kramljanju s čebelami ter s prijatelji in znanci. Za požrtvovalno delo in prispevek za razvoj čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Pogrešale ga bodo čebele in pogrešamo ga mi, čebelarji.

Stanko Antolin,
ČD Kobilje-Dobrovnik

JANEZ NERED
 1932–2008

Janez Nered se je rodil pred 77 leti na Pijavi Gorici v številni družini. Vse življenje je preživel v rojstni vasi.

Ko je dorasel za šolske klopi, se je začela druga svetovna vojna, ki ni prizanesla niti njemu. Občutil je vse tegobe vojnega časa.

Po končani osnovni šoli se je izučil za ključavničarja, ker pa je bil vseskozi povezan tudi z naravo, je začel tudi čebelariti. Kot večina takratnih mladih čebelarjev je začel čebelariti s kranjčji, ko se je pojavila možnost, pa je prešel na AŽ-panje.

Poleg doma si je zgradil sodoben čebelnjak in ga napolnil s panji. Ves čas se je tudi strokovno izobraževal in se vključil v čebelarsko organizacijo. Bil je član čebelarskega društva na lgu. Ko je bilo leta 1982 znova ustanovljeno Čebelarsko društvo Škofljica, je bil med ustanovnimi člani. Vseskozi je bil dejaven, sodeloval je pri graditvi društvenega čebelnjaka in bil tudi član UO društva. Za svoje delo je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje. Čebelarskemu krožku in kolegom v društvu je podaril tudi čebelje družine.

Zadovoljen je bil, da je z njim čebelaril sin, ki bo poslej nadaljeval njegovo delo.

Čebelarji ČD Škofljica bomo Janeza, ki je bil vzoren čebelar, ohranili v lepem spominu.

ČD Škofljica

FRANC MLAKAR
 1920–2008

Ko so se čebele pripravljale na zimsko mirovanje, nam je kruta smrt vzela našega najstarejšega čebelarja Franca

Mlakarja.

Rodil se je v kmečki družini leta 1920 v tedanji vasi Kanomlja oz. na zdajšnji Tolminski cesti v Spodnji Idriji. Kot mlad fant je moral v italijansko vojsko, ki ga je poslala za voznika v Albanijo. Po razpadu Italije so ga na poti domov zajeli Nemci, potem pa je vse do konca vojne ostal v nemških taboriščih in se domov vrnil šele pet mesecev po kapitulaciji fašističnega režima. V tujini je preživel polnih šest let, tako da domači niso vedeli, ali je sploh še živ.

Po vrnitvi domov se je z vso vnemo lotil kmečkih del na svoji domačiji, ki jo je pozneje podedoval po očetu. Ustvaril si je družino s petimi otroki. Ker je

bila kmetija za preživljanje družine premajhna, se je tudi zaposlil, sprva kot voznik, pozneje kot delavec. V začetku petdesetih let prejšnjega stoletja je začel tudi čebelariti. Čebelaril je s 25 do 30 družinami, v zadnjih letih pa z nekoliko manjšim številom. Ker je bil zelo vztrajen in skrben pri vsakem opravilu, tudi pri čebelarjenju ni bilo drugače. Postavil si je nov čebelnjak, ki je lepo viden s ceste ob Idriji.

Ko je bilo leta 1980 znova ustanovljeno ČD Idrija, se je takoj včlanil vanj in mu ostal zvest do zadnjih dni. Ko smo ob dvajsetletnici društva razvili svoj prapor, je kot najstarejši član z veseljem sprejel botrstvo nad njim. Vedno je bil rad sodeloval pri različnih dejavnostih društva, rad je prihajal na predavanja, se udeleževal izletov, vedno se je zanimal za novosti v čebelarstvu. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše III. in II. stopnje.

Še sredi poletja smo ga videli pri kmečkih opravilih in tudi pri čebelah je postoril, kar je bilo treba, potem pa je hudo zbolel. Z žalostjo smo se 17. oktobra lani na pokopališču v Spodnji Idriji še zadnjič poslovili od njega, mu zaželeli večni mir in se mu v kratkem nagovoru tudi zahvalili za vse, kar je dobrega storil za čebelarstvo.

ČD Idrija

ENCIKLOPEDIJA PČELARSTVA - Izšla je nova knjiga Veroljuba Umeljica

Na 512 straneh vsebuje 2.160 pojmov (156 oseb), 910 ilustracij (fotografije in risbe v barvi in črno-bele) ter 36 tabel in diagramov. V njej boste našli osnove znanja svetovnega čebelarstva in z njim povezanih dejavnosti. Obširno sta obdelani zgodovina in slovensko čebelarstvo.

V Beogradu je 1. 10. 2008 začela izhajati nova strokovna čebelarska revija **PČELARSKI ŽURNAL**. Njen izdajatelj in urednik je Ivan Umeljic. Revija bo izhajala vsake tri mesece.

Naročnina za leto 2009 je 18 evrov in vam zagotavlja prejemanje na domači naslov (4 redne številke in prva, ki je že izšla).

Več informacij o reviji in knjigi dobite na spletni strani www.umeljic.com
 Informacije o naročnini in nakupu knjige dobite po tel: 041/295 766
 ali na e-naslovu: franc.prezelj@siol.net

JOŽE PRISLAN
1931–2009

Na pragu novega leta, ko je vsa narava počivala odeta v snežno belino, se je končala življenjska pot Jožeta Prislana, člana ČD Gornji Grad. Od pokojnika smo se z vsemi čebelarstvi častmi poslovili 7. januarja na pokopališču v Bočni.

Pokojni se je rodil 12. marca 1931 v Melišu pri Radmirju v čebelarstvi družini, zato ni čudno, da je že pri 12 letih imel svoje čebele. Izučil se je za mizarja in svoj poklic je opravljal vse do nekaj mesecev pred smrtjo. Priženil se je na manjšo kmetijo, h Kolarjevim v Podhom, kjer je tast, priznan čebelar za tedanje razmere čebelaril že s številnimi čebeljimi družinami. Tako se je njegova čebelarstvena dejavnost nadaljevala. Jeseni je še oskrbel svoje ljubljene za zimski počitek, tako da mirno čakajo na toplo spomladansko sonce, ki jih bo privabilo v novo življenje. Čebele bodo Jožeta zaman iskale, prihajale pa bodo na njegov grob in mu pele tisto lepo, nikoli izpeto pesem, ki jo je tako rad poslušal. Upamo lahko, da čebelnjak pri Kolarjevih poslej ne bo ostal prazen, kot se je to zgodilo pri številnih preminulih čebelarjih naše Čebelarstvene družine. Žalostno je, da se naše vrste tako hitro redčijo, mlajši pa se neradi odločajo za gojenje čebel.

Za dolgoletno čebelarjenje in privrženost naši organizaciji je

prejel odličje Antona Janše III. stopnje, ob svoji 70-letnici pa tudi priznanje. Ohranili ga bomo v častnem spominu.

ČD Gornji Grad

VINKO CENCEL
1935–2008

V začetku novembra 2008 nas je presenetila žalostna novica o smrti našega člana Vinka Cencela.

Vinko se je rodil 21. februarja 1935 v Lazah št. 3, po domače pri Ahčanovih. Sprva ni niti malo razmišljal o čebelah. Po končani osnovni šoli se je izučil za mizarja, to znanje pa mu je pozneje zelo koristilo tudi pri čebelarjenju. Ko si je ustvarjal dom, so mu misli pogosto uhajale k sosedovim čebelam, leta 1969 pa je že imel svoje. Zgradil si je čebelnjak, izdelal panje in začel ob pomoči sosedu in nekaterih znanih čebelarjev čebelariti tudi sam. Ker si je zelo prizadeval, da bi čim boljše čebelaril, se je včlanil tudi v Čebelarstveno družino Krtina. Ob graditvi društvenega čebelnjaka nam je bil vsem za zgled, ko je dejal: »Vsa okna in vrata bom naredil jaz.« In tako je tudi bilo. Vinko si je omislil precej stvari in jih za lažje in boljše čebelarjenje tudi izvedel, vsega tega pa je zdaj, žal, konec.

Pogrešamo ga tako čebelarji ČD Domžale kot tudi njegovi domači in znanci, predvsem pa ga bodo pogrešale njegove čebelice, saj prihaja čas, ko bi ga najbolj potrebovale.

Vinko nam bo ostal v lepem spominu in bo še naprej živel z nami.

ČD Domžale – Čebelarstvena družina Krtina

RAFKO KOPAČ
1921–2008

V začetku zime, ko čebele že mirno in vdano čakajo na novo pomlad, nas je zapustil dolgoletni član ČD Cerklje

Rafko Kopač. Od njega smo se poslovili 19. decembra 2008 na pokopališču v Šenčurju.

Rafko se je rodil 6. oktobra 1921 na Zgoranjem Brniku. Na svojo čebelarstveno pot se je odpravil daljnega leta 1965, ko je začel čebelariti z nekaj čebeljimi družinami. V Šenčurju si je postavil hišo in ustvaril družino, delal pa je v krajskem Tekstilindusu. V zakonu sta se mu rodila dva sinova, ki ju je navdušil tudi za delo s čebelami, tako da so mu družinska čebelarstvena tradicija nadaljevala še naprej. Rafko je čebelaril z največ 35 čebeljimi panji, za veselje pa je imel tudi nekaj krajnjev. Ob domačem čebelnjaku je imel dva metra visoko izdelbeno deblo, v katerem je naselil čebele. Rafko je bil veseljak in v posebno veselje mu je bilo igranje na harmoniko, bil pa je tudi član cerkljske godbe.

Čebelarji smo mu hvaležni za njegov prispevek k čebelarstvu. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Cerklje na Gorenjskem

KIPGO ČEBELARSKA OPREMA

Nudimo:

- kombinirana posoda za odkrivanje satja s stolom za odlaganje satov, obenem kuhalnik voščin
- ometalniki čebel
- točila medu
- sodi za shranjevanje medu

Obiščite nas na sejmju ČEBELARSTVA v Celju 21. in 22. 3. 2009!
SEJEMSKI POPUSTI

Šempas 76/g, Šempas, tel.: 041/614 683, www.kipgo-bandelj.si, kibgob@gmail.com

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

APIS M&D®

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIEŤAŽNI
PANJ

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,75 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT 0,79 €/KOS
LR - STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI
75 - 57,40 €, 5S - 52,20 €

Cenjene stranke obveščamo, da smo se 1. 3. 2008 preselili na Opekarso 16 na Vrhniki.

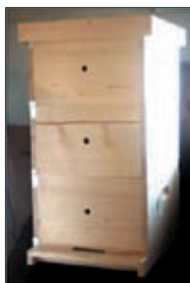
■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,75 eur/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Vosek odkupujemo po 3,12 eur za kilogram. ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu, prevzem samo do 31. 3. 2009, v zaprtih plastičnih vrečah. ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 €. ■

Pri izvozu z AC proti Vrhniki, desno po magistralni cesti proti Ljubljani, 300 m od izvoza naprej prvo večje križišče desno. Glej smerokaz.

GRELCI ZA MED
179 €

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETIJSKI LR-PANJ
AKCIJSKA CENA 89,60 €!

Žica za satnike
250 g 4,5 €,
250 g CINK 2,2 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

SUPER AKCIJA SATNICE – AŽ, LR: 0,66 €

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE
ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Sprejemamo prednaročila za označene in
selekcionirane matice kranjske pasme.

Ne zamudite sofinanciranja čebelarstva RS in EU!

TRGOVINA ČEBELCA

Gospodarska ulica 3 Tel./fax: 03/544 17 23
3000 Celje trgovina.cebелca@amis.net

Delovni čas:
Ponedeljek od 8.00 do 14.00
Torek od 8.00 do 14.00
Sreda od 9.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
Četrtek od 8.00 do 14.00
Petek od 8.00 do 14.00
Sobota od 8.00 do 12.00

NUDIMO VAM:

- čebelarstvo različno opremo, opremo in pribor
- sladkorne pogače
- med in ostale čebelje pridelke
- darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelavov
- nakup novega kozarca za slovenski med ter kartonsko embalažo
- **ODKUPUJEMO ČEBELJIH VOSEK**

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu e-pošti,
po povzetju na prejemnikove stroške

Mizarstvo BANFI d.o.o.

Enostavna rešitva za kompleksne izzive!

SOLSKA UL. 14, KAPCA

9220 LENDAVA

Tel.: 025789876

Fax.: 025789877

Gsm.: 041/631-552, 041/212-166

e-mail: mizarstvo.banfi@siol.net

**Panji so iz masivnega smrekovega in
topolovega lesa, spoji so rogljiceni
oz. cinkani.**

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

PROIZVODNI PROGRAM:

- AŽ – panji (9s, 10s, 11s, 12s)
- AŽ – panji (10s, trietažni)
- LR – panji 1/1, 2/3
- DADANT BLATT – panji
- DADANT BLATT + LR – prilagojen za AŽ satnike
- PRAŠILCKI (5s, 7s)
- OKVIRJI za vse vrste panjev

Revijo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si

Spletna stran revije: www.czs.si/slovenskicebelar.php

Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20.

Elektronska pošta: urednik Marko Borko: marko.borko@czs.si - tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - poslovna sekretarka Barbara Zajc: barbara.zajc@czs.si - predsednik Boštjan Noč: noch@czs.si

Tel.: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, Barbara Zajc: 041 370 409, Anton Tomec: (01) 729 61 02, Boštjan Noč: 040 436 512, uredništvo: (01) 729 61 14, Marko Borko: 051 637 204.

Kontaktne podatke Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, vlado.augustin@czs.si, Janez Kert, spec. za ekonomiko: 040 436 513, janez.kert@czs.si, Nataša Lilek, spec. za varno hrano: 040 436 514, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, spec. za varno hrano: 040 436 517, tomaz.samec@czs.si, Janja Podlesnik, administrativna delavka, 01 729 61 24, janja.podlesnik@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, dr. Janez Grad, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2009 za nečlane je 45 €, za naročnike iz tujine je 50 €. Posamezna številka stane 4 € za člane oz. 7 € za nečlane.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko 2-krat letno objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje skladno s Čebelarškim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki se v elektronski obliki brezplačno in javno objavijo na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priloga za tisk in tisk: Littera Picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 6400, Tiskano: 24. 2. 2009

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

STIMULATIVNE ČEBELJE
POGAČE MEDOPIP

AKCIJA
1,00 €/kg
(Pakirano v 12 kg kartonih)

Logar

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Vabimo vas, da si
ogledate
naš razstveni prostor in
našo ponudbo
na XXXII. prodajno
čebelarški
razstavi v Celju.

Čebelarji izkoristite možnost ugodnega nakupa s pomočjo sofinanciranja
nakupa čebelarške opreme s strani RS in EU.

Privoščite si najboljše.

NOVO

Predstavljamo vam KOMBINIRANO RADIALNO
TOČILO 8/20 SATOV

- velika kapaciteta satov na majhnem premeru točila
- možnost radialnega točenja 20 okvirjev do 16 cm višine ali 8 okvirjev do 24 cm višine
- s pomočjo štirih dodatnih mrež lahko tangentialno točite 4 velike okvirje do 30 cm višine
- na mrežo lahko obesite vrečo za centrifugiranje voščin, iz katere enostavno odcedite med iz voščenih pokrovčkov

NOVO

**STROJ ZA ODKRIVANJE SATJA
Z VIBRIRNIMA NOŽEMA**

- omogoča odkrivanje obeh strani hkrati
- možnost nastavitve stroja za različne okvirje
- vibrirna noža lahko nastavite na potrebno globino odkrivanja
- zmogljivost ca. 200 okvirjev na uro
- v celoti izdelan iz nerjaveče pločevine

Pri gotovinskem nakupu čebelarške opreme v vrednosti nad 42 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarško izkaznico 4% popusta. Popusti se med seboj ne seštevajo in ne velja kartica ugodnosti.

Akcija traja od 1.3.2009 do 31.3.2009 oz do prodaje zaloge.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

tel.: 04 25 19 410, e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si